

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2017/2116**(2017. gada 27. jūlijs)****par atbalsta shēmu SA.38398 (2016/C, ex 2015/E), ko īstenojusi Francija – Nodokļu piemērošana ostām Francijā***(izziņots ar dokumenta numuru C(2017) 5176)***(Autentisks ir tikai teksts franču valodā)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad ieinteresētās personas ir lūgtas iesniegt savas piezīmes saskaņā ar minētajiem pantiem ⁽¹⁾, un ņemot vērā šo personu piezīmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

- (1) Komisijas dienesti 2013. gada 3. jūlijā visām dalībvalstīm nosūtīja aptauju par dalībvalstu ostu darbību un nodokļu politiku, lai iegūtu pārskatu par šo jomu un noskaidrotu situāciju ostās atbilstīgi Savienības noteikumiem par valsts atbalstu. Francijas iestādes atbildēja 2013. gada 25. oktobra vēstulē. Komisijas dienesti 2014. gada 3. februāra vēstulē pieprasīja papildu informāciju par noteikumiem, kas attiecas uz ostām piemēroto Francijas uzņēmumu ienākuma nodokli. Francijas iestādes sniedza atbildi 2014. gada 1. aprīļa vēstulē.
- (2) Komisija 2014. gada 9. jūlija vēstulē saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2015/1589 ⁽²⁾ (turpmāk tekstā “procedūras regula”) 21. pantu informēja Francijas iestādes par savu sākotnējo novērtējumu attiecībā uz Francijas noteikumiem par nodokļu piemērošanu ostām. Šajā vēstulē tika norādīts, ka Komisija kvalificē šos noteikumus par pastāvošu valsts atbalstu, un precizēti iemesli, kāpēc tā tos uzskata par nesaderīgiem ar iekšējo tirgu. Komisija deva Francijas iestādēm iespēju iesniegt savus apsvērumus par šo sākotnējo novērtējumu. Francijas iestādes iesniedza savus apsvērumus 2014. gada 7. novembra vēstulē. 2014. gada 12. decembrī notika Komisijas dienestu un Francijas iestāžu sanāksme. 2015. gada 15. janvārī Francijas iestādes nosūtīja Komisijai papildu apsvērumus. Komisijas dienesti 2015. gada 1. jūnija vēstulē informēja Francijas iestādes, ka šajā posmā Komisijas dienesti paliek pie 2014. gada 9. jūlija vēstulē paustā sākotnējā viedokļa.
- (3) Komisija 2016. gada 21. janvāra vēstulē apstiprināja savu nostāju un ierosināja Francijas iestādēm saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā “LES”) 108. panta 1. punktu un procedūras regulas 22. pantu atbilstīgu pasākumu ietvaros no 2017. finanšu gada sākuma atcelt ostām noteikto atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk tekstā “UIN”) par to veikto saimniecisko darbību. Francijas iestādes tika aicinātas saskaņā ar procedūras regulas 23. panta 1. punktu divu mēnešu laikā bez ierunām un nepārprotami izteikt savu viedokli par Komisijas ierosinājumu.
- (4) Francijas iestādes 2016. gada 11. aprīļa vēstulē nosūtīja Komisijai savus apsvērumus. 2016. gada 27. jūnijā tika organizēta Francijas iestāžu un Komisijas dienestu sanāksme.
- (5) Tā kā Francijas iestāžu atbildē nebija pausta bezierunu un nepārprotama piekrišana ierosinātajiem atbilstīgajiem pasākumiem, Komisija nolēma, norādot to 2016. gada 8. jūlija vēstulē, sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru, piemērojot procedūras regulas 23. panta 2. punktu. Komisijas lēmums sākt procedūru publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽³⁾. Komisija aicināja Franciju iesniegt savas piezīmes par lēmuma saturu. Tā arī aicināja ieinteresētās personas iesniegt piezīmes par šo pasākumu.

⁽¹⁾ OVC 302, 19.8.2016., 23. lpp.⁽²⁾ Padomes 2015. gada 13. jūlija Regula (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).⁽³⁾ OVC 302, 19.8.2016., 23. lpp.

- (6) Francija savas piezīmes Komisijai iesniedza 2016. gada 19. septembra vēstulē.
- (7) Komisija saņēma piezīmes no šādām ieinteresētajām personām: metropoles lielajām ostām (Havras, Ruānas, Denkerkas) un aizjūras ostām (Gajānas, Gvadelupas), tirdzniecības un rūpniecības kamerām (turpmāk tekstā "TRK"), kas ir ostu pārvaldības iestādes (Brestas TRK, Basku zemes Bajonas TRK), profesionālajām asociācijām vai asociācijām, kas pārstāv ostu un jūrniecības nozari vispār (Francijas Iekšējo ostu asociācija (turpmāk tekstā "AFPI"), ūdensceļu veicināšanas koordinācijas komitejas *Provoideau*, Francijas Ostu savienības (turpmāk tekstā "UPF"), Francijas Jūras institūta, teritoriālajām kopienām (Gvadelupas departamenta, Gvadelupas reģiona, Bretaņas reģiona) un Roterdamas ostas, kas pārstāv piecas Nīderlandes valsts jūras ostas.
- (8) Komisija pārsūtīja šīs piezīmes Francijai, dodot tai iespēju iesniegt komentārus. Tā saņēma Francijas komentārus 2016. gada 3. novembra vēstulē. 2016. gada 16. novembrī tika organizēta Francijas iestāžu un Komisijas dienestu sanāksme.

2. PASĀKUMA UN TĀ KONTEKSTA APRAKSTS

2.1. Francijas ostu īpašumtiesības un apsaimniekošana

- (9) Francijas ostu sistēmu (zvejas ostas, tirdzniecības ostas un jahtu ostas) veido ostas, kas pieder valstij (no vienas puses, lielās jūras ostas, turpmāk tekstā "LJO", kuras kādreiz tika dēvētas par "autonomajām ostām"; no otras puses, lielās upju ostas, proti, Parīzes un Strasbūras autonomās ostas), un ostas, kas pieder teritoriālajām kopienām. Lai arī Francija norāda, ka strīdīgais pasākums ir vērsts uz zvejas ostām un tirdzniecības ostām, taču arī jahtu ostas var izmantot tādi subjekti, uz kuriem attiecas atbrīvojums no UIN (piemēram, TRK), un tāpēc arī uz tiem attiecas šī procedūra.
- (10) LJO, kas līdz 2008. gada reformai tika sauktas par "autonomajām ostām" ⁽⁴⁾, ir valsts iestādes. Tajās apstrādā vairāk nekā 80 % Francijas jūras satiksmes kravu. Francija norāda, ka LJO veic šādus pienākumus: regulē un uzrauga jūras satiksmi ostu zonās un to apkārtnē, īstenojot ostas komandieru pārvalžu darbību, iekārto un uztur ostu infrastruktūras, apsaimnieko un attīsta ostu teritorijas, veicina ostu attīstību vispār, attīsta ostu pakalpojumu piedāvājumu un veic dzelzceļa un upju transporta apkalpošanu. Tām ir piešķirta finansiāla autonomija.
- (11) LJO apsaimniekošana ir valsts atbildība. Tām ir piesaistīts valsts iestādes grāmatvedis, un tās kontrolē valsts pārstāvji. Francija norāda, ka kopš 2008. gada reformas, ar kuru preču uzglabāšanas un pārkraušanas darbību veikšana tika uzticēta privātajam sektoram, LJO pienākumi tika koncentrēti, no vienas puses, uz ostu drošības un uzraudzības nodrošināšanas darbībām un, no otras puses, uz ostu teritoriju attīstīšanas funkcijām. Ostas tagad ir savu teritoriju īpašnieces.
- (12) Autonomās upju ostas, proti, Parīzes autonomo ostu un Strasbūras autonomo ostu, apsaimnieko valsts iestādes. Pārējās upju ostas pārvalda koncesionāri (galvenokārt TRK).
- (13) Ostas, kas pieder teritoriālajām kopienām un kuras sauc par decentralizētajām ostām, kontrolē kopienas, un to apsaimniekošana galvenokārt uzticēta TRK vai jūras tirdzniecības kamerām ⁽⁵⁾. Francija norāda, ka parasti šīs ostas ir neliela izmēra, un tām ir nozīme vietējā līmenī.

2.2. Ostām piemērojamie noteikumi par uzņēmumu ienākuma nodokli

- (14) Piemērojot Vispārējā nodokļu kodeksa (turpmāk tekstā "V NK") 205. panta, 206. panta 1. punkta un 1654. panta noteikumus, privāttiesību vai publisku tiesību juridiskajām personām, kas veic apsaimniekošanu vai darbības peļņas gūšanas nolūkā, ir jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis. Turklāt saskaņā ar V NK 4. pielikuma 165. pantu valsts iestādēm, kas veic rūpnieciska vai tirdznieciska rakstura darbības, piemēro visus tos tiešos un saistītos nodokļus, kurus piemēro līdzīgiem privātiem uzņēmumiem. Šī paša kodeksa 4. pielikuma 167. pantā precizēts, ka šie noteikumi attiecas arī uz "tirdzniecības un rūpniecības kamerām" un uz "autonomajām ostām" (ko 2008. gadā pārdēvēja par lielajām jūras ostām, izņemot dažas ostas, piemēram, Parīzes un Strasbūras autonomās upju ostas).

⁽⁴⁾ Skatīt Komisijas 2011. gada 29. jūnija Lēmumu par pasākumu SA.27106 (C 13/09 – ex N 614/08), ko Francija plāno īstenot ostu nozares uzņēmumu atbalstam (OVL 221, 27.8.2011., 8. lpp.).

⁽⁵⁾ Tirdzniecības kameras, kuru galvenās mītnes atrodas jūras pilsētā, un tirdzniecības kameras, kas, neraugoties uz to ģeogrāfisko novietojumu, ir jūras ostu valstij piederošo iekārtu koncesionāres.

- (15) Taču ar 1942. gada 11. augusta un 1943. gada 27. aprīļa ministru lēmumiem ⁽⁶⁾ no uzņēmumu ienākuma nodokļa tika atbrīvotas "autonomās ostas, jūras tirdzniecības kameras, tirdzniecības un rūpniecības kameras, kas pārvalda ostu iekārtas, pašvaldības – valsts īpašumā esošu jūras ostu iekārtu koncesionāres, kā arī uzņēmumi, kurus tās ir varējušas pilnvarot veikt šo iekārtu apsaimniekošanu". Kopumā šis atbrīvojums attiecas uz "visām ostu apsaimniekošanai vajadzīgajām vai tieši no šīs apsaimniekošanas atkarīgajām ēkām un pakalpojumiem". Nodokļu dokumentācijā precizēts "ka iepriekšminētais lēmums [1942. gada 11. augusta lēmums] piemērojams liberāli un saglabājot atbrīvojumu no nodokļa ne tikai attiecībā uz pakalpojumiem, kuru saistība ar jūru ir neapšaubāma, bet arī attiecībā uz jūras tirdzniecības kameru iekārtām, kas, lai gan, stingri ņemot, nav ostu iekārtas, tomēr ir saistītas ar ostu apsaimniekošanu, bez kuras tām nebūtu jēgas pastāvēt" un ka "finanšu produkti, ko no jūras rūpniecisko un tirdzniecības iekārtu apsaimniekošanā veiktajiem ieguldījumiem ieguvušas autonomās ostas un jūras tirdzniecības un rūpniecības kameras," arī ir atbrīvoti no uzņēmumu ienākuma nodokļa.

3. FORMĀLAS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS SĀKŠANAS IEMESLI

- (16) Komisija savā 2016. gada 8. jūlija vēstulē konstatēja, ka Francijas iestādes nav piekritušas atbilstīgo pasākumu īstenošanas grafīkam, ko Komisija bija norādījusi savā 2016. gada 21. janvāra vēstulē, un ka tās, vienlaikus priekšvārdā norādot, ka faktiski neapstrīd Komisijas ierosinātos pasākumus, šķiet, apšaubā Komisijas pieņemto valsts atbalsta kvalifikāciju attiecībā uz mazajām ostām. Komisija uzskatīja, ka Francijas iestādes nav piekritušas bez ierunām, nepārprotami un pilnībā īstenot Komisijas 2016. gada 21. janvārī ierosinātos atbilstīgos pasākumus.
- (17) Tiktāl, ciktāl Komisija joprojām uzskatīja, ka ostu atbrīvošana no UIN sakarā ar to veikto saimniecisko darbību ir pastāvoša valsts atbalsta shēma, un tā kā tai bija šaubas attiecībā uz šīs atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu, tā nolēma sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru, piemērojot procedūras regulas 23. panta 2. punktu.

4. FRANCIJAS IESTĀŽU UN IEINTERESĒTO PERSONU APSVĒRUMI PĒC FORMĀLAS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS SĀKŠANAS

4.1. Uzņēmumi / saimnieciskā darbība

- (18) Daži Francijas jūras ostu apsaimniekotāji un ostu pārvaldības iestāžu pārstāvji, galvenokārt, Havras LJO, Brestas TRK un UPF uzskata, ka ostas nav "uzņēmumi" LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Francijas iestādes piekrīt šim slēdzienam un piebilst, ka ostas "nav tādi uzņēmumi kā citi uzņēmumi", bet "tirgus dalībnieki, kas kalpo citiem uzņēmumiem", un ka "fakts, ka Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir paredzēts īpašs *ad hoc* pants [93. pants] attiecībā uz valsts atbalstu transporta nozarē, norāda uz to, ka Eiropas likumdevējs ir vēlējis ņemt vērā šo īpatnību".

4.1.1. Vispārējas nozīmes darbības vai darbības, kas ietilpst valsts pamatfunkcijās

- (19) Brestas TRK norāda, ka ostas sniedz ar saimniecisko darbību nesaistītus vispārējas nozīmes pakalpojumus (VNP) un ka tikai valsts varas kompetencē ir noteikt vispārējas nozīmes darbību apjomu. LESD 107. panta 1. punktu nepiemēro, ja valsts darbojas, "īstenojot valsts varu", tas ir tieši tādu ostu gadījums, kas veic tādas darbības, kuras tām likumīgi deleģējusi valsts. Kā norāda Brestas TRK, ar 1942. gada 11. augusta un 1943. gada 27. aprīļa ministru lēmumiem tiek piemērots VNK 4. pielikuma 165. pants un atzīts, ka ostas darbības negūst peļņu.
- (20) UPF un Havras LJO piebilst, ka dažas Francijas ostas ir vitāli svarīgi objekti, "kuru nepieejamība ievērojami samazinātu kara vai ekonomikas potenciālu, drošību vai nācijas izdzīvošanas spēju" Aizsardzības kodeksa L. 1332-1. panta nozīmē, tādējādi tās ir infrastruktūras, kas paredzētas valsts pamatfunkciju veikšanai.
- (21) Atsaucoties uz lietu C-276/97, Havras LJO uzsver, ka LJO ir tādi publisko tiesību subjekti, kas izveides, kontroles, pārvaldības un ieņēmumu ziņā darbojas tikai tiem raksturīgā režīma ietvaros. "Publisko tiesību subjektu" statusā, kas darbojas "kā valsts iestādes", LJO atbilstot nosacījumiem, lai saņemtu Sestās PVN direktīvas 4. panta 5. punktā paredzēto atbrīvojumu no PVN.

⁽⁶⁾ Sal. Francijas nodokļu dokumentācijas BOI-IS-CHAMP-30-60, 230. un turpmākos punktus.

- (22) Visbeidzot, Francijas iestādes un vairākas ostu pārvaldības iestādes uzskata, ka bagarēšanas darbības, neraugoties uz to, vai tās tiek veiktas ostu iekšienē vai ārpus ostām, nav saistītas ar saimniecisko darbību un ka Komisija to ir norādījusi 2004. gada 20. oktobra lēmumā lietā N 520/2003^(*) (7) (turpmāk tekstā “2004. gada 20. oktobra lēmums”). Tās paskaidro, ka šīs darbības ļauj apkalpot visus terminālus un kalpo tam, lai nodrošinātu ikvienam uzņēmējam, kam to varētu vajadzēt, drošu piekļuvi ostu kanāliem un ūdenstilpēm un tādējādi ļauj visiem kuģiem brīvi pārvietoties. Bagarēšana dotu labumu bez izņēmuma visiem uzņēmumiem apkalpotajā teritorijā un tātad – visām jūrniecības aprindām.

4.1.2. Ar saimniecisko darbību nesaistītas darbības

- (23) Havras LJO norāda, ka ostu nodevu struktūra tiek noteikta valsts līmenī un ka Tiesa lietā C-343/95 piešķir nozīmi faktam, ka nodevas ir apstiprinājuši valsts iestāde. Tā uzskata, ka visi LJO ar Transporta kodeksa L. 5312-2. pantu uzticētie pienākumi ir ar saimniecisko darbību nesaistīti atbilstīgi Komisijas lēmumu pieņemšanas praksei, proti 2004. gada 20. oktobra lēmumam un lēmumiem, kas minēti Komisijas 2016. gada 19. jūlija Paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu⁽⁸⁾ (turpmāk tekstā “2016. gada 19. jūlija paziņojums”) 17. punkta a) un f) apakšpunktā. Tā lēš, ka kopš 2008. gada reformas LJO tikai izņēmuma kārtā var izmantot valstij piederošas iekārtas, kas ir vienīgā darbība, kuru, iespējams, varētu uzskatīt par saimnieciska rakstura darbību.
- (24) Havras LJO un Brestas TRK uzskata, ka jebkurā gadījumā jebkāda saimnieciska darbība, ko ostas vēl veic, būtu uzskatāma par marginālu, kā rezultātā šāda darbība nebūtu uzskatāma par saimniecisku darbību, piemērojot 2016. gada 19. jūlija paziņojuma 18. un 207. punktu.
- (25) AFPI norāda, ka ostām mērķis nodrošināt atdevi no ieguldījumiem, kas ir noteicošais faktors klasiska uzņēmuma izvēlei veikt ieguldījumus, paliek otrajā plānā aiz vispārējās nozīmes nodrošināšanas. AFPI uzskata, ka pati Komisija 2004. gada 20. oktobra lēmumā ir atzinusi, ka ostu infrastruktūru projekti “nekad netiek īstenoti, balstoties tikai uz tīri komerciāliem pamatiem”. Tā piebilst, ka konkurences tiesības jāattiecinā tikai uz peļņoziem vai tirdzniecības uzņēmumiem un ka iekšējo ostu (upju ostu), kam nav akcionāru, gūtie ienākumi tiek sistemātiski atkārtoti ieguldīti.

4.2. Ekonomiskā priekšrocība

- (26) Vairāki Francijas jūras ostu apsaimniekotāji un iekšējo ostu apsaimniekotāju pārstāvji uzskata, ka attiecīgais pasākums ir kompensācija par valsts varas ostām uzticēto pienākumu veikšanu. Denkerkas LJO norāda, ka ar šo pienākumu veikšanu saistītās izmaksas sistemātiski pārsniedz teorētisko UIN maksu. Tātad atbrīvošana no nodokļa ostām neradot ekonomisku priekšrocību.

4.3. Selektivitāte

- (27) Francijas iestādes un vairāki Francijas jūras ostu apsaimniekotāji uzskata, ka pasākums nav selektīvs, jo tas attiecas uz visām Francijas ostām, un ka tas ir Francijas nodokļu sistēmas neatņemama sastāvdaļa jau vairāk nekā 70 gadu.
- (28) Tās piebilst, ka Komisija neesot pierādījusi, kādā veidā ostas ir faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā ar citu sabiedrību situāciju, un norāda, ka ostas, piemērojot valsts tiesību aktus, nodrošina transporta operatoriem to pienākumu izpildei vajadzīgos nosacījumus, nekonkurējot ar tiem vai tos neaizstājot, un ka tām ir jānodrošina ar valsts saistībām saistītu vai no valsts varas prerogatīvām izrietošu pienākumu izpilde. Havras LJO precizē, ka ostu nodevu lielā daļa ostu budžetā, valsts kontrole pār LJO un tas, ka nav “operatoru, kuri darbojas normālos ekonomikas apstākļos [...], ņemot vērā likumīgo monopolu, ko attiecībā uz ostu pārvaldi īsteno LJO,” tās atšķir no citiem operatoriem. Bretaņas reģionā tas, ka dažas mazās ostas pārvalda TRK, parādot, ka tās atrodas atšķirīgā situācijā.

(***) Faktu kļūdas labojums.

(7) Komisijas 2004. gada 20. oktobra lēmums par valsts atbalstu N 520/2003 – Beļģija – Finansiāls atbalsts ar infrastruktūru saistītiem darbiem Flandrijas ostās, 35. apsvēruma (OV C 176, 16.7.2005., 11. lpp.).

(8) OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.

- (29) Brestas TRK, kas ir Brestas ostas pārvaldniece, un Havras LJO norāda, ka pamats ostu atbrīvošanai no UIN esot VNK 4. pielikuma 165. pants tiktāl, ciktāl ostas neveic peļņu gūstošas darbības, par kurām ir jāiekasē UIN. Tādējādi 1942. gada 11. augusta un 1943. gada 27. aprīļa ministru lēmumi esot tikai apstiprinājums VNK 4. pielikuma 165. panta un 205. un 206. panta vispārīgo noteikumu attiecināšanai uz ostām.
- (30) Atsaucoties uz Francijas Konstitucionālo padomi, kas uzskata, ka ir iespējams piemērot atkāpi no nodokļu nomaksas vienlīdzības principa ar nosacījumu, ka likumdevējs atšķirīgo attieksmi pamato ar objektīviem un racionāliem kritērijiem atbilstīgi pasākuma ietvaros sasniedzamajiem mērķiem, un ar nosacījumu, ka ar šo pasākumu netiek pārkāpts vienlīdzības princips valsts izdevumu jomā (2012. gada 20. aprīļa Lēmums Nr. 2012-238 QPC ⁽⁹⁾), arī vairāki Francijas jūras ostu apsaimniekotāji uzskata, ka ar attiecīgo pasākumu netiek pārkāpts vienlīdzības princips valsts izdevumu jomā.

4.4. Konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību

- (31) Francijas iestādes un vairāki Francijas jūras ostu apsaimniekotāji norāda, ka Komisija nav parādījusi, kā tiek traucēta konkurence laikā, kad konkurējošā transporta plūsma ir neliela, un ka ostas pievilcība tiek mērīta, ņemot vērā ļoti daudzus rādītājus (loģistikas ķēdes pārējo posmu sniegumu), kurus ostu atbrīvošana no UIN nekādi neietekmē. AFPI uzskata, ka pretēji jūras ostām iekšējās ostas viena ar otru nekonkurē, jo tām piegulošās iekšzemes teritorijas ir daudz mazākas un skaidri nodalītas.
- (32) Francijas iestādes un vairāki Francijas jūras ostu apsaimniekotāji uzskata, ka mazo ostu (tādu ostu, kas nav Eiropas transporta tīklu daļa) darbība neietekmē konkurenci, ņemot vērā to darbības apjomu un to radītās ietekmes galvenokārt vietējo raksturu, jo īpaši tāpēc, ka Francijas mazo ostu darbība kopumā veido tikai 1 % no Savienības kopējā pārvaldājumu apjoma. Pati Komisija esot atzinusi, ka “saskaņā ar iedibināto praksi atbalsti infrastruktūrām tādās ostās, kuru daļa attiecīgajā tirgū ir mazāka par 5 % no pasažieru vai preču pārvaldājumu apjoma, nerada negatīvu ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm” (2016. gada 11. aprīļa lēmums lietā SA.43975 par Funšalas ostu ⁽¹⁰⁾).
- (33) Vairākas ieinteresētās personas uzskata, ka aizjūras ostas nespēj konkurēt ar citu dalībvalstu ostām.
- (34) Francijas iestādes un vairākas ieinteresētās personas uzskata, ka UIN piemērošana Francijas ostām šobrīd radīs konkurences starp Eiropas ostām izkropļojumu, jo visās valstīs ir atšķirīgas nodokļu likmes. Tās piebilst, ka daudzas valstis sniedz daudzveidīgu finansiālu atbalstu savām ostām, kas ir vai nav saistīts ar nodokļu piemērošanu.
- (35) Roterdamas osta uzskata, ka uzņēmumu ienākuma nodoklis Nīderlandes ostām 2017. gadā nozīmēs ievērojamas izmaksas, kādas nav jāsedz tās konkurentiem, proti, Denkerkas un Havras ostām.

4.5. Saderība

- (36) Francijas iestādes un vairāki Francijas ostu apsaimniekotāji uzskata, ka attiecīgais atbrīvojums no nodokļa nomaksas jebkurā gadījumā esot saderīgs ar iekšējo tirgu, jo tas ļauj kompensēt tādu noteiktu ostu finansētu pienākumu izpildi, kas ir valsts varas prerogatīva (pienākumi, kas saistīti ar ostu pārvaldi, ostu piekļuves ceļu bagarēšanu, aizstāvības būvju uzturēšanu, piekļuves ceļiem pa sauszemi, vides aizsardzību, kā arī drošumu vai drošību). Kamēr UIN summa, no kuras nomaksas katra osta ir atbrīvota, nepārsniedz to izmaksu summu, kas izriet no ar valsts varas prerogatīvu saistīto pienākumu izpildes, vai pat ir daudz zemāka par šo pēdējo summu, šis atbrīvojums esot saderīgs ar iekšējo tirgu.
- (37) Iekšējo ostu pārvaldītāju pārstāvji uzsver, ka iekšējām ostām ir būtiska nozīme multimodālā transporta attīstībā, ka uz ostu veiktiem ieguldījumiem attiecināma LESD 93. panta piemērošanas joma (transporta koordinācija) un ka uz atbrīvošanu no UIN arī attiecināma LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērošanas joma, kas saistīta ar tādiem svarīgiem Eiropas nozīmes projektiem kā Sēna–Ziemeļeiropa un Eiropas transporta koridori. AFPI precizē, ka LESD 93. pants varētu būt piemērojams tāpēc, ka tajā paredzēta “atlīdzība par tādu saistību izpildi, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem”.

⁽⁹⁾ Oficiālais Vēstnesis, 21.4.2012., 7198. lpp.

⁽¹⁰⁾ Komisijas 2016. gada 11. aprīļa lēmums par valsts atbalstu SA.43975 (2016/NN) – Portugāle – Ieguldījumu atbalsts Funšalas ostai (OV C 183, 11.5.2016., 1. lpp.).

- (38) Francijas iestādes un vairākas ieinteresētās personas no aizjūras teritorijām uzskata, ka pasākuma saderība attiecībā uz ostām, kas atrodas aizjūras teritorijās, ir jāizskata īpašā veidā, ņemot vērā LESD 349. pantu. Tirgu šaurības dēļ, tāpēc, ka šīs teritorijas ir salas vai ir izolētas, un sakarā ar to, ka tās atrodas tālu prom no visām citām Eiropas ostām, šķiet, ka attiecīgais pasākums neietekmē konkurenci. Gvadelupas LJO ierosina iekļaut atbalstus aizjūras transporta darbībai Komisijas Regulā (ES) Nr. 651/2014 ⁽¹⁾ (turpmāk tekstā "RGE"). Gviānas LJO uzskata, ka tā pilda vispārējās nozīmes pienākumus (saistībā ar sabiedrisko drošību, valsts aizsardzību, piegādi), neietekmējot tirdzniecības nosacījumus tiktāl, ciktāl osta ir ekskluzīvais preču piegādes nodrošinātājs. Patiešām, augsto izmaksu dēļ preču kravu pārvadājumu apjoms pa gaisu uz šo teritoriju veido tikai 1 % no kopējā preču pārvadājumu apjoma. Ieinteresētās personas uzskata, ka atbrīvojuma no UIN atcelšana izraisītu šīs teritorijas apgādes sadārdzināšanos, kas atspoguļotos galapatērētājiem piedāvāto preču cenās, un ieguldījumu apjoma samazināšanos. Tās uzsver, ka šāda atcelšana būtu pretrunā citiem nodokļu noteikumiem par atkāpēm, kurus Komisija akceptējusi, piemēram, nodokļu atbalsta pasākumi ieguldījumiem vai nulles likmes PVN, kas ļauj samazināt patēriņa preču plūsmu izmaksas.

4.6. Procedūras laika grafiks

- (39) Vairāki Francijas jūras ostu apsaimniekotāji pieprasa Komisijai apturēt uzsāktu procedūru, līdz tiks pabeigta Eiropas ostu pašreizējās rīcības programmas īstenošana, proti, līdz tam laikam, kamēr tiks pārskatīta RGE un pieņemts regulas priekšlikums, ar ko izveido ostu pakalpojumu piekļuves tirgum sistēmu un ostu finanšu pārredzamību (turpmāk tekstā "regulas priekšlikums par ostu pakalpojumiem") ⁽¹²⁾. Tās ir izbrīnītas par pret Franciju īstenotās procedūras straujo virzību, ņemot vērā to, ka Komisija apmēram divdesmit gadus apmainījās vēstulēm ar Nīderlandi, pirms pieņēma galīgo lēmumu.
- (40) Roterdamas osta lūdz Komisiju atlikt UIN piemērošanu Nīderlandes ostām līdz brīdim, kad tiks veikta nozares pārstāvju aptauja, un nodokli vienlaicīgi piemērot visām Ziemeļeiropas daļas koridora (Ziemeļjūras dienvidu piekrastes ostām) jūras ostām vai vismaz steidzami un vienlaicīgi piemērot UIN Beļģijas un Francijas ostām.

5. PASĀKUMU NOVĒRTĒJUMS

5.1. Valsts atbalsta esība LESD 107. panta 1. punkta nozīmē

- (41) Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud izraisīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

5.1.1. Uzņēmumi / saimnieciskā darbība

5.1.1.1. Vispārīgi jautājumi

- (42) Saskaņā ar iedibināto judikatūru "uzņēmuma jēdziens ietver ikvienu subjektu, kas veic saimniecisko darbību, neatkarīgi no tā juridiskā statusa un tā finansēšanas veida" ⁽¹³⁾. Tiesa ir norādījusi, ka "jebkura darbība, kas ietver preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū, ir saimnieciska darbība" ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regula (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ COM(2013) 296 final – 2013/0157 (COD) (OV C 327, 12.11.2013., 111. lpp.). Šis akts pa šo laiku ir pieņemts: Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 15. februāra Regula (ES) 2017/352, ar ko izveido ostas pakalpojumu sniegšanas sistēmu un kopīgos noteikumus par ostu finanšu pārredzamību (OV L 57, 3.3.2017., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Tiesas 2000. gada 12. septembra spriedums, *Pavlov* un citi, apvienotās lietas no C-180/98 līdz C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, 74. punkts.

⁽¹⁴⁾ Skatīt Tiesas 1987. gada 16. jūnija sprieduma Komisija/Itālija, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, 7. punktu un Tiesas 1998. gada 18. jūnija sprieduma Komisija/Itālija, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, 36. punktu.

- (43) Saskaņā ar judikatūru ⁽¹⁵⁾ Komisija virknē lēmumu ir norādījusi, ka ostu infrastruktūras komerciāla izmantošana un būvniecība ir saimnieciska darbība ⁽¹⁶⁾. Piemēram, ostas termināla, kas pret maksu nodots lietotāja rīcībā, komerciāla izmantošana ir saimnieciska darbība ⁽¹⁷⁾. Tāpat Tiesa jau ir netieši, bet skaidri atzinusi, ka saimnieciskais raksturs piemīt konkrētām ostas darbībām, proti, “*preču vai jebkādu materiālu iekraušanai, izkraušanai, pārkraušanai, uzglabāšanai un pārvietošanai vispār*” ⁽¹⁸⁾. Šie principi attiecas ne tikai uz jūras ostām, bet arī uz iekšzemes ostām ⁽¹⁹⁾.
- (44) Komisija neapstrīd to, ka ostām var deleģēt dažu valsts varas vai ar saimniecisku darbību nesaistītu pienākumu veikšanu, piemēram, jūras satiksmes kontroli un drošumu ⁽²⁰⁾ vai piesārņojuma uzraudzību ⁽²¹⁾, ne arī to, ka, pildot šos pienākumus, ostas nav uzņēmumi LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Komisija šajā sakarā precizē, ka atbrīvojums no UIN, uz kuru attiecas šī procedūra, var būt valsts atbalsts tikai tad, ja tas attiecas uz ienākumiem, kas gūti, veicot saimniecisko darbību. Savukārt, tikai ar faktu, ka subjekts veic vienu vai vairākas valsts pienākumus esošas vai ar saimniecisko darbību nesaistītas darbības, kopumā nepietiek, lai tam atņemtu “uzņēmuma” apzīmējumu. Tātad ostu uzskata par “uzņēmumu”, ja (un tiklīdz, ciktāl) tā faktiski veic vienu vai vairākas saimnieciskas darbības.
- (45) Francijas ostas var īstenot vairāku veidu saimniecisko darbību, kas atbilst dažādu pakalpojumu sniegšanai vairākos tirgos ⁽²²⁾. Pirmkārt, ostas sniedz vispārējas nozīmes pakalpojumu kuģiem, tiem nodrošinot piekļuvi ostas infrastruktūrai apmaiņā pret atlīdzību. Otrkārt, dažas ostas kuģiem sniedz īpašākus pakalpojumus, proti, loča, pacelāju, preču uzglabāšanas, pietauvošanas pakalpojumus, arī apmaiņā pret atlīdzību. Divos pirmajos gadījumos ostas iekasēto atlīdzību parasti sauc par “ostas nodevu” ⁽²³⁾. Treškārt, ostas pret atlīdzību nodod noteiktu infrastruktūru vai noteiktas teritorijas uzņēmumu rīcībā, kas tās izmanto savām vajadzībām vai, lai sniegtu kuģiem noteiktus ostas pakalpojumus, kuri minēti iepriekš ⁽²⁴⁾.
-
- ⁽¹⁵⁾ Vispārējās tiesas 2000. gada 12. decembra spriedums *Aéroports de Paris*/Komisija, T-128/98, ECLI:EU:T:2000:290, 125. punkts, pēc apelācijas sūdzības atstāts spēkā ar Tiesas 2002. gada 24. oktobra spriedumu *Aéroports de Paris*/Komisija, C-82/01 P, ECLI:EU:C:2002:617. Skatīt arī Vispārējās tiesas 2008. gada 17. decembra sprieduma *Ryanair*/Komisija, T-196/04, ECLI:EU:T:2008:585, 88. punktu. Vispārējās tiesas 2011. gada 24. marta spriedums *Freistaat Sachsen un Land Sachsen-Anhalt* un citi/Komisija, apvienotās lietas T-443/08 un T-455/08, ECLI:EU:T:2011:117, jo īpaši 93. un 94. punkts, pēc apelācijas sūdzības atstāts spēkā ar Tiesas 2012. gada 19. decembra spriedumu *Mitteldeutsche Flughafen un Flughafen Leipzig-Halle*/Komisija, C-288/11 P, ECLI:EU:C:2012:821, jo īpaši 40.–43. un 47. punkts.
- ⁽¹⁶⁾ Skatīt, piemēram, Komisijas 2009. gada 15. decembra lēmumu par valsts atbalstu N 385/2009 – Valsts finansējums ostas infrastruktūrai Ventspils ostā (OV C 62, 13.3.2010., 7. lpp.); Komisijas 2011. gada 15. jūnija lēmumu par valsts atbalstu 44/2010 – Latvijas Republika – Valsts finansējums ostas infrastruktūrai Krievu salā (OV C 215, 21.7.2011., 21. lpp.); Komisijas 2012. gada 22. februāra lēmumu par valsts atbalstu SA.30742 (N/2010) – Lietuva – Infrastruktūras būvniecība pasažieru un kravu prāmju termināliem Klaipēdā (OV C 121, 26.4.2012., 1. lpp.); Komisijas 2013. gada 2. jūlija lēmumu par valsts atbalstu SA.35418 (2012/N) – Grieķija – Pirejas ostas paplašināšana (OV C 256, 5.9.2013., 2. lpp.); Komisijas 2013. gada 18. septembra lēmumu par valsts atbalstu SA.36953 (2013/N) – Spānija – Bahía de Kasisas ostas pārvalde (OV C 335, 16.11.2013., 1. lpp.).
- ⁽¹⁷⁾ Skatīt, piemēram, Komisijas 2013. gada 18. septembra lēmumu par valsts atbalstu SA.36953 (2013/N) – Spānija – Bahía de Cádiz ostas pārvalde (OV C 335, 16.11.2013., 1. lpp.).
- ⁽¹⁸⁾ Tiesas 1991. gada 10. decembra spriedums *Merci Convenzionali Porto di Genova*, C-179/90, ECLI:EU:C:1991:464, 3. un 27. punkts; Tiesas 1997. gada 17. jūlija spriedums lietā C-242/95 *GT-Link A/S pret de Danske Statsbaner*, ECLI:EU:C:1997:376, 52. punkts “No tā tomēr neizriet ne tas, ka jebkuras tirdzniecības ostas izmantošana nozīmē sniegt pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, ne tas, ka konkrēti visiem tādā ostā sniegtajiem pakalpojumiem ir šāda nozīme.”
- ⁽¹⁹⁾ Skatīt, piemēram, Komisijas 2013. gada 18. decembra lēmumu par valsts atbalstu SA.37402 – Budapeštas Brīvosta (OV C 141, 9.5.2014., 1. lpp.); Komisijas 2012. gada 17. oktobra lēmumu par valsts atbalstu SA.34501 – Kēnigsvusterhauzenes/Vildau iekšzemes osta (OV C 176, 21.6.2013., 1. lpp.); Komisijas 2014. gada 1. oktobra lēmumu par valsts atbalstu SA.38478 – Győr-Gönyű osta (OV C 418, 21.11.2014., 1. lpp.).
- ⁽²⁰⁾ Komisijas 2002. gada 16. oktobra lēmums par valsts atbalstu N 438/02 – Beļģija – Atbalsts ostu vadībai ar izpildes pilnvarām saistīto uzdevumu izpildei (OV C 284, 21.11.2002., 2. lpp.).
- ⁽²¹⁾ Tiesas 1997. gada 18. marta spriedums *Calì & Figli*, C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, 22. punkts.
- ⁽²²⁾ Šīs darbības attiecas uz ēkām un pakalpojumiem, kas vajadzīgi ostu apsaimniekošanai, un tāpēc tās ir atbrīvotas no uzņēmumu ienākuma nodokļa.
- ⁽²³⁾ Francijas Transporta kodeksa L. 5321-1. pantā norādīts, ka “ostu nodevu var iekasēt valstij, teritoriālajām kopienām vai to grupām piederošās jūras ostās par tajās veiktajām tirdzniecības operācijām vai kuģu uzturēšanos tajās” un ka šo nodevu “var veidot vairāki elementi” vai “maksas” (saskaņā ar šī paša kodeksa L. 5321-3. pantu). Šie noteikumi saskaņā ar kodeksa L. 4323-1. pantu ir piemērojami arī upju ostām. Francijas Konstitucionālā padome 1976. gada 6. oktobra lēmumā Nr. 76-92 L uzskatīja, ka ar attiecīgajiem noteikumiem “par kuģu uzturēšanos ostās un tajās veiktajām darbībām ir noteiktas nodevas, kuru summa tiek pilnībā nodota ostu izmaksu segšanai [...], atļaujot par valsts būvju izmantošanu un par šajā sakarā sniegtajiem pakalpojumiem [un ka šīs nodevas] pēc savas būtības ir maksa par sniegto pakalpojumu”.
- ⁽²⁴⁾ Saskaņā ar Transporta kodeksa L. 5312-2. pantu lielo jūras ostu pienākums ir “pārvaldīt un izmantot īpašumu, kas tām pieder vai kas tām ir piešķirts”. Skatīt arī L. 5313-2. pantu par autonomām ostām un L. 4322-1. pantu par Parīzes autonomo ostu.

- (46) Ne visas Francijas ostas veic visas iepriekšminētās darbības. Proti, kā norāda dažas no tām, LJO faktiski vairs nevar apsaimniekot "rīkus, ko izmanto ar kuģiem saistītu iekraušanas, izkraušanas, apstrādes un uzglabāšanas darbību veikšanai" (Francijas Transporta kodeksa L. 5312-4. pants). Tomēr šķiet, ka dažas LJO turpina apsaimniekot šos rīkus un sniegt attiecīgos pakalpojumus ⁽²⁵⁾.
- (47) Ja valsts iestādei ir plaša rīcības brīvība, lai no visām saimnieciskajām darbībām noteiktu tās darbības, kas varētu būt vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumi (turpmāk tekstā "VTNP"), ar to netiek izslēgts tas, ka šīm darbībām piemīt saimnieciskais raksturs. Tomēr iedibinātajā judikatūrā pats jēdziens "saimnieciska darbība" izriet no faktiskiem elementiem, proti, attiecīgo pakalpojumu tirgus pastāvēšanas, un nav atkarīgs no valstu izvēlēm vai vērtējuma. Tādējādi ar faktu, ka ostu veiktās darbības neesot peļņu nesošas VNK noteikumu nozīmē, pat pieņemot, ka tas tā ir, nepietiek, lai šīm darbībām atņemtu to saimniecisko raksturu tiesību aktu par valsts atbalstu nozīmē. Tāpat arī ar vienkāršu faktu, ka ostu veiktos pienākumus tām ir deleģējusi valsts, nepietiek, lai raksturotu attiecīgās darbības kā ar saimniecisko darbību nesaistītas. Patiešām, visi VTNP ir pienākumi, ko valsts ir deleģējusi uzņēmumiem. Tomēr VTNP ir saistīti ar saimniecisku darbību veikšanu.
- (48) Turklāt fakts, ka dažas ostas varētu tikt kvalificētas kā būtiski svarīgi objekti Francijas Aizsardzības kodeksa L. 1332-1. panta nozīmē, neļauj uzskatīt, ka ostu veiktās darbības ir valsts pamatfunkcijas tiesību aktu par valsts atbalstu nozīmē. Daudzas saimnieciskās darbības enerģētikas, telekomunikāciju un transporta nozarē arī var izrādīties būtiski svarīgas valsts dzīvē, taču tas tām neatņem to saimniecisko raksturu. Komisija arī norāda, ka Aizsardzības kodeksā (sal. L. 1332-4., L. 1332-5. un L. 1332-6. pantu) skaidri norādīts uz dažu, vismaz minēto, operatoru "uzņēmuma" statusu.
- (49) Turklāt, apgalvotajam faktam, ka LJO atbilst kritērijiem, kas iekļauti Sestās PVN direktīvas 4. panta 5. punktā ⁽²⁶⁾ un ko izskatījusi Tiesa lietā C-276/97, šajā gadījumā nav nozīmes. PVN direktīvas attiecīgajā pantā ir noteikts, ka "valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, pat ja tās šo darbību vai darījumu sakarā iekasē nodokļus, iemaksas, ziedojumus vai maksājumus", un Tiesa uzskata, ka "darbības, kas tiek veiktas, iesaistoties kā valsts iestādēm Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas nozīmē, ir tādas, kuras veic publisko tiesību subjekti tiem īpaši piemērotā tiesiskā režīma ietvaros" ⁽²⁷⁾. Ja var uzskatīt, ka ostas darbojas tām īpaši piemērotā tiesiskā režīma ietvaros, tikai viena pati šī īpašība tām neliktu zaudēt PVN maksātāja statusu ⁽²⁸⁾. Nebūt neapstrīdot veikto darbību saimniecisko raksturu, atsaukšanās uz atbrīvošanu no nodokļa nomaksas apstiprina, ka veiktajām darbībām ir saimnieciskais raksturs, jo atbrīvošanai no nodokļa nomaksas (kas tieši ietekmē nodokļa maksātāja statusu) jēga ir tikai tad, ja veiktās darbības ir saimnieciska rakstura darbības ⁽²⁹⁾. Šo kritēriju (darbības veikšana īpaši valsts subjektiem piemērotā tiesiskā režīma ietvaros) ir noteikusi Tiesa saistībā ar PVN direktīvas 4. panta 5. punktu, un tam nav ekvivalenta kritērija tiesību aktos, kas attiecas uz valsts atbalstu. Tieši pretēji, saskaņā ar 43. apsvērumā minēto judikatūru ar operatoriem piemēroto tiesisko režīmu nepietiek, lai izslēgtu saimnieciskās darbības pastāvēšanu LESD 107. panta nozīmē.
-
- ⁽²⁵⁾ Sal. Revīzijas palāta, Lielo jūras ostu reformas rezultāti, 2017. gada publiskais pārskats – 2017. gada februāris, Francijas dokumenti: "Apstrādes darbību nodrošināšana dažās ostās".
- ⁽²⁶⁾ "Valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, pat ja tās šo darbību vai darījumu sakarā iekasē nodokļus, iemaksas, ziedojumus vai maksājumus." Šis noteikums šobrīd pēc būtības ir pārņemts 13. pantā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.).
- ⁽²⁷⁾ Tiesas 2000. gada 12. septembra spriedums Eiropas Kopienų Komisija pret Francijas Republiku, C-276/97, ECLI:EU:C:2000:424, 40. punkts.
- ⁽²⁸⁾ Papildus nosacījumam, kas saistīts ar "nozīmīgu konkurences traucējumu" neesamību, 4. panta 5. punktā norādīts, ka "katrā ziņā publisko tiesību subjektus uzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz I pielikumā uzskaitītajām darbībām, ja tās neveic tik necīgā apjomā, ka ir nenoīmīgas". Taču ostu pakalpojumu sniegšana ir iekļauta I pielikumā.
- ⁽²⁹⁾ Lietā C-276/97 Tiesa skaidri kvalificē attiecīgo darbību (pret atlīdzību nodot lietotāju rīcībā ceļu infrastruktūru) kā saimniecisku darbību (32. punkts), pirms tā ir pārbaudījusi, vai uz to attiecas 4. panta 5. punktā paredzētais atbrīvojums (37. punkts).

- (50) Tāpat, kā arī ar to, vai ostas veic vai neveic tīri komerciālu darbību nolūkā maksimāli palielināt peļņu, vai tās uzdod vai neuzdod īstenot vispārēju nozīmi pirms peļņas gūšanas no ieguldījumiem, vai tām ir vai nav mērķa gūt peļņu un vai tās sistemātiski atkārtoti iegulda vai neiegulda savu peļņu, nepietiek, lai izslēgtu tādas darbības saimniecisko raksturu, kas sastāv no preču vai pakalpojumu piedāvāšanas tirgū ⁽³⁰⁾. Komisija arī atzīmē, ka dažas Francijas ostas gūst peļņu, izmaksā dividendes valstij ⁽³¹⁾ un tāad sistemātiski atkārtoti neiegulda savu peļņu infrastruktūrā.
- (51) Visbeidzot, Francijas iestāžu arguments, kurā minēts tas, ka Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir īpašs pants (93. pants) attiecībā uz valsts atbalstiem transporta jomā, tikai apstiprina to, ka pārvašanās darbības ir saimnieciskas darbības (pretējā gadījumā nebūtu runas par valsts atbalstiem).

5.1.1.2. Par piekļuvi ostu infrastruktūrai vispār

- (52) Runājot precīzāk par ostu sniegtajiem pakalpojumiem apmaiņā pret ostu nodevu nomaksu, ar to vien, ka ostu nodevu struktūru nosaka valsts līmenī un kamaksas apstiprina valsts iestāde, nepietiek, lai šos pakalpojumus pasludinātu par nesaistītiem ar saimniecisko darbību ⁽³²⁾. Proti, Havras LJO minētajā lietā C-343/95 Tiesa galvenokārt ir balstījies uz veikto darbību raksturu, lai novērtētu to saimniecisko raksturu (sal. 18. un 23. apsvērumu), un tikai cita starpā uz tarifu apstiprināšanu valsts līmenī. Turklāt atbilstīgi Francijas Transporta kodeksam ⁽³³⁾ pašas ostas ir atbildīgas par savu tarifu noteikšanu.
- (53) Attiecībā uz Havras LJO veikto atsauci uz Komisijas 2004. gada 20. oktobra lēmumu lietā N 520/200[3] (***) Komisija norāda, ka tās lēmumu pieņemšanas prakse kopš 2004. gada ir attīstījusies līdz ar Tiesas judikatūras attīstību. Ostu piekļuvei paredzētās infrastruktūras būvēšanu un uzturēšanu, ja šo infrastruktūru bez diskriminācijas un bez atlīdzības var izmantot visi lietotāji, parasti uzskata par vispārējiem pasākumiem, ko nodrošina valsts savas atbildības par jūras transporta attīstību ietvaros. Izņemot gadījumus, kad dažas lietas īpatnības liek pieņemt pretēju secinājumu, Komisija principā uzskata, ka ostas piekļuves infrastruktūra, kas atrodas ārpus ostas, dod labumu jūrniecības aprindām kopumā un ka tās valsts finansējums nav valsts atbalsts. Un otrādi, valsts finansējums ostas piekļuves infrastruktūrai, kas atrodas ostas teritorijā, principā tiek uzskatīts par tādu, kurš dod labumu konkrēti pašas ostas apsaimniekošanai, un ir valsts atbalsts ⁽³⁴⁾.

5.1.1.3. Par konkrētu teritoriju un infrastruktūras nodrošināšanu uzņēmumiem pret atlīdzību

- (54) No Komisijas lēmuma lietā SA.36346 ⁽³⁵⁾, kas minēts 2016. gada 19. jūlija paziņojuma 17. punkta f) apakšpunktā, nevar secināt, ka ostas īpašuma pārvaldība vai novērtēšana un jo īpaši konkrētu teritoriju un infrastruktūras iznomāšana vai nodrošināšana pret atlīdzību nav saimnieciska darbība. Lieta SA.36346 faktiski attiecās uz valsts zemes revitalizāciju, nevis uz teritoriju iznomāšanu pret atlīdzību.

⁽³⁰⁾ Skatīt Tiesas 2006. gada 10. janvāra sprieduma *Cassa di Risparmio di Firenze* un citi, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 122. un 123. punktu.

⁽³¹⁾ Tādējādi Parīzes autonomā osta 2014. finanšu gadā ir samaksājusi EUR 8 miljonus un 2016. finanšu gadā – EUR 11 miljonus. Savukārt Denkerkas autonomā osta 2014. finanšu gadā ir samaksājusi EUR 5 miljonus un 2016. finanšu gadā – EUR 4 miljonus. Sal. 2016. gada 18. februāra un 2017. gada 23. februāra spriedumus, ar kuriem noteikta to dividenžu summa, kas Parīzes autonomajai ostai un lielajām jūras ostām jāizmaksā valstij, FROV Nr. 0048, 2016. gada 26. februāris, un FROV Nr. 53, 2017. gada 3. marts Iemaksātās dividendes diezgan krasi atšķiras atkarībā no laika, proporcionāli neto rezultātam (Havras LJO – no 14 % līdz 33 % 2008.–2013. gada laikposmā, Marseļas LJO – no 22 % līdz 35 % 2009.–2014. gada laikposmā).

⁽³²⁾ Skatīt Komisijas 2012. gada 22. februāra lēmumu par valsts atbalstu SA.30742 (N/2010) – Lietuva – Klaipēdas osta, 9. apsvēruma (OV C 121, 26.4.2012., 1. lpp.).

⁽³³⁾ Sal. jo īpaši R. 5321-2. un R. 5321-11. pantu.

⁽³⁴⁾ Sal. 5. un 7. punktu analīzes tabulā attiecībā uz ostu infrastruktūru (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_ports_en.pdf) un Komisijas 2015. gada 30. aprīļa lēmuma par valsts atbalstu lietā SA.39608 Vismāras ostas paplašināšana 31. apsvēruma (OV C 203, 19.6.2015., 3. lpp.).

⁽³⁵⁾ Komisijas 2014. gada 27. marta lēmums par pasākumu SA.36346 (2013/N) GRW land development scheme for industrial and commercial use (OV C 141, 9.5.2014., 1. lpp.).

- (55) Vispār valsts īpašuma iznomāšana pret atlīdzību ir saimnieciska darbība, jo īpaši, ja līgumslēdzējs ar ostu saviem klientiem sniedz ostas pakalpojumus ⁽³⁶⁾. Turklāt pati Francijas valdība jau ir uzskatījusi, ka ieņēmumiem par teritoriju iznomāšanu (valsts nodevas) ir jāpiemēro UIN, pat piemērojot valsts tiesību aktus ⁽³⁷⁾. No Valsts finanšu ģenerāldirekcijas publicētajiem komentāriem par nodokļu tiesību aktiem (Francijas nodokļu administrācijas oficiālā doktrīna) ⁽³⁸⁾ izriet arī, ka visām ostas koncesijas maksām vai to daļai (piemēram, valsts iekārtu koncesijai) piemēro PVN, kas ir vēl viena norāde uz to saimniecisko raksturu.

5.1.1.4. Par bagarēšanu

- (56) Ostu piekļuvei paredzētās infrastruktūras būvēšanu un uzturēšanu, proti, upju, piekļuves ceļu un kanālu bagarēšanu, ja šo infrastruktūru bez diskriminācijas un bez atlīdzības var izmantot visi lietotāji, parasti uzskata par vispārējiem pasākumiem, ko nodrošina valsts savas atbildības par jūras transporta attīstību ietvaros. Parasti Komisija izšķir to, vai piekļuves infrastruktūra atrodas ostas iekšpusē vai ārpusē un ir pieejama plašai sabiedrībai. Izņemot gadījumus, kad dažas lietas īpatnības liek pieņemt pretēju secinājumu, Komisija principā uzskata, ka ostas piekļuves infrastruktūra, kas atrodas ārpus ostas, dod labumu jūrniecības aprindām kopumā un ka valsts finansējums nav valsts atbalsts. Un otrādi, valsts finansējums ostas piekļuves infrastruktūrai, kas atrodas ostas teritorijā, principā tiek uzskatīts par tādu, kurš dod labumu konkrēti pašas ostas apsaimniekošanai, un ir valsts atbalsts ⁽³⁹⁾.
- (57) Piemēram, Komisija ir paziņojusi, ka upes deltas bagarēšana, kas uzlabotu piekļuvi upei un dotu labumu pilnīgi visiem operatoriem, kuri atrodas šajā deltā un gar iekšējiem kuģojamajiem ceļiem, ir vispārējas nozīmes pasākums, kas dod labumu jūrniecības aprindām kopumā. Tātad šajā lietā Komisija uzskatīja, ka bagarēšana nav saimnieciska darbība ⁽⁴⁰⁾.

5.1.1.5. Par to, vai saimnieciskās darbības ir uzskatāmas par papilddarbībām vai galvenajām darbībām

- (58) Tas, ka kāds subjekts saimnieciskās darbības veic mazā apjomā vai ka tās ir marginālas salīdzinājumā ar šīm darbībām, kam nepiemīt saimnieciskais raksturs, principā neļauj izvairīties no noteikumu par valsts atbalstu attiecināšanu uz šīm saimnieciskām darbībām.
- (59) Turklāt un bez vajadzības veikt dažādu saimniecisko darbību apjoma novērtēšanu katrā ostā no iepriekšējiem punktiem izriet, ka ļoti nozīmīgai tādu darbību daļai, kuras dažas ieinteresētās personas un Francijas iestādes uzskata par nesaistītām ar saimniecisko darbību, faktiski piemīt saimnieciskais raksturs. Turklāt ostas nodevas un koncesijas maksas veido ļoti lielu daļu no lielo jūras ostu ienākumiem ⁽⁴¹⁾ un pēc būtības veicina pozitīvas nodokļu bāzes veidošanu UIN piemērošanai.

⁽³⁶⁾ Sal. Komisijas lēmuma par valsts atbalstu lietā SA.36953 (2013/N) *Bahía de Cádiz* osta, 29. apsvērumu (OV C 335, 16.11.2013., 1. lpp.), Komisijas lēmuma par valsts atbalstu lietā SA.30742 (N/2010) *Klaipēda*, 8. un 9. apsvērumu (OV C 121, 26.4.2012., 1. lpp.), Komisijas lēmuma par valsts atbalstu lietā N 44/2010 *Krievu salas osta*, 67. apsvērumu (OV C 215, 21.7.2011., 21. lpp.), Komisijas lēmuma par valsts atbalstu lietā C 39/2009 (ex N 385/2009) *Ventspils osta*, 30., 57. un 58. apsvērumu (OV C 62, 13.3.2010., 7. lpp.).

⁽³⁷⁾ Skatīt Finanšu ģenerālinspekcijas (Nr. 2007-M-031-01) un Tiltu un šoseju ģenerālpadoles 2008. gada jūlija ziņojuma (Nr. 005126-01) par autonomo ostu modernizāciju 53. lpp. ("Pašreizējās nodevas par iekārtām ir pieskaitītas pie tādām ar nodokli apliekamām darbībām, kuru nolūks ir gūt peļņu, bet ierosinātajā reformā vidējā termiņā tās kā ostu resursus paredzēts likvidēt. Šajos apstākļos valsts nodevas vidējā termiņā ir būtisks un pastāvīgs ar nodokli apliekamas darbības avots"). (<http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/084000035.pdf>).

⁽³⁸⁾ Sal. BOI-TVA-BASE-10-20-40-10 230. līdz 270. pantu (<http://bofip.impots.gouv.fr/bofip/1474-PGP.html>). Skatīt arī atbildi uz *Jean Arthuis* rakstisko jautājumu Nr. 17487, kas publicēta 2011. gada 10. marta Senāta OV, 573. lpp.: <http://www.senat.fr/questions/base/2011/qSEQ110317487.html>.

⁽³⁹⁾ Sal. 5. un 7. punktu analīzes tabulā attiecībā uz ostu infrastruktūru (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_ports_en.pdf).

⁽⁴⁰⁾ Skatīt Komisijas 2014. gada 11. marta lēmuma par valsts atbalstu SA.35720 (2014/NN) – Apvienotā Karaliste – *Liverpool City Council Cruise Liner Terminal*, 64.–69. apsvērumu (OV C 120, 23.4.2014., 4. lpp.).

⁽⁴¹⁾ Procentos no apgrozījuma ostu nodevas un valsts ienākumi, piemēram, ir attiecīgi 42 % un 34 % (un kopā 55 % no saimnieciskās darbības izdevumiem) Bordo LJO (2013. gadā, sal., Revīzijas palātas īpašā ziņojuma, kas publicēts 2016. gada 8. martā, 60. un 64. lpp.) un 62 % un 18 % (un kopā 76 % no saimnieciskās darbības izdevumiem) Havras LJO (2013. gadā, sal., Revīzijas palātas īpašā ziņojuma, kas publicēts 2016. gada 30. martā, 112. un 113. lpp.).

- (60) Visbeidzot, Komisija piekrīt, ka kādas infrastruktūras finansējums kopumā varētu tikt izslēgts no noteikumu par valsts atbalstiem piemērošanas jomas, ja šī infrastruktūra tiek izmantota gandrīz vienīgi ar saimniecisku raksturu nesaistītas darbības veikšanai, un ka tās izmantošana saimnieciskā nolūkā notiek tīri margināli ⁽⁴²⁾. Tomēr tas vien, ka ostas savā teritorijā veic ar saimniecisko darbību nesaistītas darbības, nenozīmē ne to, ka pati ostas infrastruktūra tiek izmantota gandrīz vienīgi ar saimniecisko darbību nesaistītiem mērķiem, ne arī to, ka saimnieciskās darbības tiek veiktas tikai papildus ar saimniecisko darbību nesaistītām darbībām.

5.1.1.6. Secinājums

- (61) Autonomās ostas (kas lielākoties ir pārdēvētas par LJO, izņemot Parīzes un Strasbūras autonomās upju ostas), jūras tirdzniecības kameras, tirdzniecības un rūpniecības kameras, kuras pārvalda ostu iekārtas, pašvaldības, kas ir valstij piederošo iekārtu jūras ostās koncesionāres, kā arī uzņēmumi, kuriem tās ir varējušas uzticēt šo iekārtu apsaimniekošanu, kas tiešā veidā izmanto infrastruktūru vai sniedz pakalpojumus ostā, tiktāl, ciktāl tas skar to saimnieciskās darbības, proti, 45. apsvērumā minētās darbības, ir “uzņēmumi” LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

5.1.2. Valsts līdzekļi un pasākuma attiecināmība uz valsti

- (62) Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu par valsts atbalstu uzskatāmi tikai tādi pasākumi, ko piešķir valstis vai no valsts līdzekļiem. No iedibinātās judikatūras izriet, ka atteikšanās no līdzekļiem, kas faktiski būtu jāpārskaita valsts budžetā, ir valsts līdzekļu piešķiršana šā noteikuma nozīmē ⁽⁴³⁾.
- (63) Piešķirot atbrīvojumu no nodokļa, no kura labumu gūst Francijas ostu apsaimniekotāji, Francijas valsts atsakās no nodokļu ieņēmumiem, kas ir iemesls, kura dēļ šis atbrīvojums nozīmē valsts līdzekļu nodošanu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Tā kā šī nodokļu atbrīvojuma pamatā ir virkne ministru lēmumu, tas attiecas arī uz Franciju.

5.1.3. Ekonomiskā priekšrocība

- (64) Lai to varētu uzskatīt par valsts atbalstu, ar attiecīgo pasākumu ir jāpiešķir finansiālas priekšrocības tā saņēmējam. Ar priekšrocību saprot ne vien pozitīvu priekšrocību, bet arī iesaistīšanos, kas dažādos veidos samazina izdevumus, kuri parasti tiek segti no uzņēmuma budžeta ⁽⁴⁴⁾.
- (65) Kā jau norādīts iepriekš, saskaņā ar Francijas nodokļu tiesību aktiem “autonomajām ostām, jūras tirdzniecības kamerām, tirdzniecības un rūpniecības kamerām, kas pārvalda ostu iekārtas, pašvaldības – valsts īpašumā esošu jūras ostu iekārtu koncesionāriem, kā arī uzņēmumiem, kurus tās ir varējušas pilnvarot veikt šo iekārtu apsaimniekošanu” ⁽⁴⁵⁾, būtu jāpiemēro UIN to saimnieciskās darbības dēļ, bet tie no šī nodokļa ir atbrīvoti. Līdz ar to šiem subjektiem nav jāsedz ar UIN saistītie izdevumi, ko parasti sedz Francijas uzņēmumi savas saimnieciskās darbības dēļ. Tātad tie bauda ekonomisku priekšrocību LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.
- (66) Turklāt apgalvojums, ka ar atbrīvojumu no UIN tiek kompensētas papildu izmaksas par valsts varas ostām uzticēto vispārējās nozīmes pienākumu veikšanu, būtu ņemams vērā, lai apšaubītu priekšrocības pastāvēšanu, tikai tad, ja, no vienas puses, no nodokļa atbrīvojuma izrietošās priekšrocības summa patiešām būtu paredzēta, lai kompensētu papildu izmaksas par vispārējās nozīmes pienākumu veikšanu, un, no otras puses, ja šī summa nepārsniegtu tīrās papildu izmaksas, kas saistītas ar šo pienākumu izpildi (nepieļaujot pārmērīgi lielas kompensācijas) ⁽⁴⁶⁾. Konkrētais gadījums nav šāds gadījums. Patiešām, nevienā valsts tiesību aktu noteikumā nav paredzēta nekāda saistība starp atbrīvošanu no UIN un iespējamajiem ostām uzticētajiem sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem ⁽⁴⁷⁾. Valsts tiesību aktos arī nav noteikts, ka kompensācijas summa (t. i., nesamaksātā

⁽⁴²⁾ Skatīt 2016. gada 19. jūlija paziņojuma 207. punktu.

⁽⁴³⁾ Tiesas 2000. gada 16. maija spriedums *Francija/Ladbroke Racing* un Komisija, C-83/98 [P] (***), ECLI:EU:C:2000:248, 48.–51. punkts.

⁽⁴⁴⁾ Skatīt Tiesas 2001. gada 8. novembra sprieduma *Adria-Wien Pipeline*, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598, 38. punktu.

⁽⁴⁵⁾ Un to tiesību un saistību pārņemēji (proti, LJO), kurus uzskata par nodokļu administrācijas atbrīvotiem no UIN tā paša iemesla dēļ.

⁽⁴⁶⁾ Skatīt 2016. gada 19. jūlija paziņojuma 206. punktu un attiecībā uz VTNP – Tiesas 2003. gada 24. jūlija sprieduma *Altmark Trans*, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, 87.–95. punktu.

⁽⁴⁷⁾ Vēsturiski 1942. gadā noteiktā atbrīvojuma no nodokļa nomaksas nolūks bija paātrināt kara izpostīto ostu atjaunošanu, nevis kaut kādā veidā kompensēt sabiedrisko pakalpojumu veikšanu.

UIN summa) tiktu ierobežota līdz tādai, kas ir nepieciešama, lai pilnībā vai daļēji segtu izmaksas, kuras radušās, pildot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumus. Atbrīvojumam no UIN, kā summa ir proporcionāla iegūtajai peļņai, nav noteikta augšējā robeža, un tātad tas var radīt priekšrocību bez samērošanas ar papildu izmaksām, kuras rodas, pildot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumus. Visbeidzot, Denkerkas LJO apgalvojums, ka sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu izmaksas sistemātiski pārsniedz teorētiski maksājamo UIN summu, nav pierādīts ne ar kādiem vēsturiskiem skaitļiem vai faktiem; nav likumīgas garantijas par pārmērīgu kompensāciju neesību (arī attiecībā uz nākotni), pat tad, ja šis apgalvojums ir pārbaudīts attiecībā uz pagātni, ar to nepietiek, lai atbilstu prasībai par pārmērīgi lielu kompensāciju nepieļaušanu.

5.1.4. *Selektivitāte*

- (67) Lai pasākumu uzskatītu par valsts atbalstu, tam ir jābūt selektīvam, proti, tam ir jādod priekšroka konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai LESD 107. panta 1. punkta nozīmē ⁽⁴⁸⁾.
- (68) Saskaņā ar iedibināto judikatūru ⁽⁴⁹⁾ tāda fiskālā pasākuma materiālās selektivitātes novērtējums, kas samazina izdevumus, kuri parasti rada spriedzi uzņēmuma budžetā, sastāv no trijiem posmiem: pirmajā posmā ir jākonstatē kopējais vai “normālais” nodokļu režīms (saukts par “atsauces sistēmu”), kas ir spēkā attiecīgajā dalībvalstī. Otrajā posmā pietiek noteikt, vai ar attiecīgo pasākumu tiek pārkāpta atsauces sistēma tādējādi, ka ar to tiek ieviestas atšķirības starp operatoriem, kuri, ņemot vērā minētā režīma mērķi, atrodas salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā. Ja tas tā ir, tad pasākums *a priori* ir selektīvs. Trešajā posmā ir svarīgi noteikt, vai pasākumu, ar kuru tiek pārkāpta atsauces sistēma, attaisno tā būtība vai atsauces sistēmas radīti vispārēji ietaupījumi. Attiecībā uz šo trešo posmu dalībvalsts pienākums ir pierādīt, ka diferenciālais nodokļu režīms tiešā veidā izriet no tā nodokļu režīma pamatprincipiem vai galvenajiem principiem ⁽⁵⁰⁾, kas identificēts kā atsauces sistēma.

Atsauces sistēma

- (69) Atsauces sistēma ir Francijas uzņēmumu ienākuma nodoklis, kuru parasti iekasē no visas peļņas vai ienākumiem, ko guvušas sabiedrības vai citas juridiskās personas (VNK 205. pants). Piemērojot VNK 206. panta 1. punkta un 1654. panta noteikumus, privāttiesību vai publisku tiesību juridiskajām personām, kas veic apsaimniekošanu vai darbības peļņas gūšanas nolūkā, ir jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis. Piemērojot VNK 4. pielikuma 165. panta noteikumus, valsts iestādēm, kas veic rūpnieciska vai tirdznieciska rakstura darbības, piemēro visus tos tiešos un piesaistītos nodokļus, kurus piemēro līdzīgiem privātiem uzņēmumiem. Šī paša kodeksa 4. pielikuma 167. pantā ir precizēts, ka šie noteikumi attiecas tostarp uz tirdzniecības un rūpniecības kamerām un autonomajām ostām. Pēc lēmuma par procedūras sākšanu nedz Francijas iestādes, nedz ieinteresētās trešās personas nav sniegušas piezīmi par šo punktu.

Atkāpe no atsauces sistēmas

- (70) Kā norādīts jau minētajos 1942. un 1943. gada ministru lēmumos, “autonomās ostas, jūras tirdzniecības kameras, tirdzniecības un rūpniecības kameras, kas pārvalda ostu iekārtas, pašvaldības – valsts īpašumā esošu jūras ostu iekārtu koncesionāres, kā arī uzņēmumi, kurus tās ir varējušas pilnvarot veikt šo iekārtu apsaimniekošanu”, ir atbrīvoti no UIN. Tātad pretēji dažu Francijas ostu apgalvotajam atbrīvojums no UIN, no kura labumu gūst ostas, neizriet no vispārīgajiem VNK noteikumiem (proti, VNK 4. pielikuma 165. panta) un no ostu veikto darbību bezpeļņas rakstura, bet gan no 1942. un 1943. gada ministru lēmumiem, ar kuriem tiek acīmredzami pārkāpti šie vispārīgie noteikumi un skaidri uzskatīts, ka ostas veic darbības peļņas gūšanas nolūkā ⁽⁵¹⁾. Tas ir apstiprināts ieinteresēto personu citētajā Valsts Padomes lēmumā ⁽⁵²⁾.

⁽⁴⁸⁾ Skatīt Tiesas 2005. gada 15. decembra sprieduma lietā Itālija/Komisija, C-66/02, EU:C:2005:768, 94. punktu.

⁽⁴⁹⁾ Skatīt Tiesas 2011. gada 8. septembra sprieduma *Paint Graphos* un citi, apvienotās lietas no C-78/08 līdz C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, 49. punktu; Tiesas 2006. gada 6. septembra sprieduma *Portugāle/Komisija*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 56. punkts.

⁽⁵⁰⁾ Skatīt Tiesas 2011. gada 8. septembra sprieduma *Paint Graphos* un citi, apvienotās lietas no C-78/08 līdz C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, 65. punktu; Tiesas 2006. gada 6. septembra sprieduma *Portugāle/Komisija*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 81. punkts.

⁽⁵¹⁾ Sal. *Oficiālais Vēstnesis*: Valsts finanses-nodokļi – BOI-IS-CHAMP-30-60, II (240. punkts): “[...] ar secīgiem ministru lēmumiem ostas ir atbrīvotas no tiešajiem nodokļiem [...]”.

⁽⁵²⁾ Valsts Padome, 2014. gada 2. jūlijs, budžeta ministrs, Nr. 374807, ECLI:FR:CESSR:2014:374807.20140702.

- (71) Tomēr, ņemot vērā atsaucē sistēmas mērķi, kas ir piemēroti nodokļu sabiedrību un juridisko personu gūtajai peļņai, 1942. un 1943. gada ministru lēmumos minētie subjekti ir faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā ar citu tādu sabiedrību un juridisko personu situāciju, kurām jāmaksā šis nodoklis, ja visi šie uzņēmumi gūst peļņu. Līdz ar to aplūkots atbrīvojums ir atkāpe no noteikumiem, kas paredzēti atsaucē nodokļu sistēmā.
- (72) Līdz ar to Komisija uzskata, ka atbrīvojums no nodokļiem par labu iepriekšminētajiem subjektiem ir *prima facie* selektīvs.
- (73) Fakts, ka pasākums attiecas uz visām Francijas ostām, ja pieņem, ka tas ir pierādīts ⁽⁵³⁾, nevarētu ļaut apšaubīt šo secinājumu. Patiešām, attiecīgais pasākums nav vispārīgs, ņemot vērā atsaucē sistēmu, jo tas attiecas tikai uz dažiem uzņēmumiem (ostu apsaimniekotājiem), kas tomēr ir faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā ar citu tādu sabiedrību un juridisko personu situāciju, kurām jāmaksā šis nodoklis, tas ir, ar visiem uzņēmumiem, kas gūst peļņu. Pasākums būtu vispārīgs, ja ņemtu vērā atsaucē sistēmu, kas tiktu samazināta līdz pašām ostām (atsaucē sistēmu, ko veido 1942. un 1943. gada ministru lēmumi), taču iepriekš tika norādīts, ka atsaucē sistēma ir vispārīgie noteikumi par UIN, kurus piemēro visu nozaru uzņēmumiem.
- (74) Turklāt, ņemot vērā atsaucē sistēmas mērķi, proti, piemēroti ienākuma nodokli visu juridisko personu gūtajai peļņai, ar Francijas iestāžu un ieinteresēto personu minētajiem raksturojumiem (ostām deleģētie citu uzņēmumu pienākumi, īpašas saistības, TRK veikta apsaimniekošana, konkurences trūkums, finansēšana no ostu nodevām un valsts pilnvaru izmantošana) nepietiek, lai konstatētu atšķirīgu faktisko un juridisko situāciju. Ja attiecīgā gadījumā ar šiem apstākļiem var izskaidrot to, ka tādu ostu, kas veic vispārējās nozīmes pienākumus, apsaimniekotāji ir mazāk rentabli un tāpēc tiem ir mazāka ar nodokli apliekamā peļņa, ar šiem apstākļiem nevar attaisnot to, ka par gūto peļņu – neraugoties uz izmaksām saistībā ar šo vispārējās nozīmes pienākumu veikšanu – nav jāmaksā UIN.
- (75) Turklāt saistībā ar atvieglojoša nodokļu režīma izveidi par labu jahtu ostu autonomajām pārvaldēm Francijas administrācija jau ir atzinusi, ka "Eiropas tiesību aktos par konkurences noteikumiem netiek pieļauts, ka par noteiktu darbību veikšanu varētu tikt paredzēti nodokļu atvieglojumu pasākumi" ⁽⁵⁴⁾.

Pamatojums ar sistēmas būtību un saimnieciskiem principiem

- (76) Francijas iestādes norāda, ka pasākums ir neatņemama Francijas nodokļu sistēmas daļa jau vairāk nekā 70 gadus, bet ar ilgo laiku nepietiek, lai uzskatītu atkāpi no šīs sistēmas parastajiem noteikumiem par pamatotu ar sistēmas būtību un saimnieciskiem principiem. Taču ar ilgo laiku var pamatot procedūras izmantošanu attiecībā uz pastāvošajiem atbalstiem (sal. turpmāk). Komisija turklāt uzskata, ka atbilstīgi šīs lietas atsaucē sistēmas loģikai nodoklis peļņai ir jāpiemēro. Attiecīgi tāds atbrīvojums no nodokļa, kas balstīts vienīgi uz piederību noteiktai uzņēmumu kategorijai vai kas piemērots tikai dažiem likumā noteiktiem subjektiem, šajā loģikā neiekļaujas.
- (77) Visbeidzot, attiecībā uz dažu ieinteresēto personu apgalvojumu, saskaņā ar kuru attiecīgais pasākums neradot "raksturīgu vienlīdzības principa pārkāpumu", Komisija atzīmē, ka tas, ka pasākums nerada "raksturīgu vienlīdzības principa pārkāpumu" Francijas tiesību aktos, nenozīmē, ka tas "tiešā veidā izriet no atsaucē sistēmai raksturīgajiem pamata un vadošajiem principiem vai [...] rodas no sistēmai piemērotajiem mehānismiem, kas vajadzīgi, lai tā darbotos un būtu efektīva" ⁽⁵⁵⁾ tiesību aktu par valsts atbalstu nozīmē. Tādējādi, kā izriet no Konstitucionālās Padomes lēmuma ⁽⁵⁶⁾, novērtējot vienlīdzības principu Francijas tiesību aktos, tiek ņemti vērā pasākuma, ar kuru nosaka atkāpšanos no noteikumiem, mērķi, proti, vispārējās nozīmes mērķi, kas neattiecas uz

⁽⁵³⁾ Dažas ostas apsaimnieko 1942. un 1943. gada lēmumos neminētās juridiskas personas, tādas ir, piemēram, Sētes tirdzniecības un zvejas osta (ko apsaimnieko valsts reģionāla iestāde –, sal., Marseļas Administratīvās apelāciju tiesas 2016. gada 19. janvāra spriedumu Nr. 13MA03445), Lorjānas osta (ko pārvalda jaukta sabiedrība, sal., Parlamenta jautājumu Nr. 23815, publicēts FROV, 9.4.2013., 3694. lpp.) vai Sensipjēnas jahtu osta (ko apsaimnieko valsts iestāde Sensipjēnas ostā, pašvaldības pārvaldes iestāde, kam ir juridiskas personas statuss –, sal., Marseļas Administratīvās apelāciju tiesas 2012. gada 27. novembra spriedumu Nr. 12MA01312).

⁽⁵⁴⁾ Atbilde uz Parlamenta jautājumu Nr. 18664, publicēta FROV, 3.3.2009., 2040. lpp.

⁽⁵⁵⁾ Tiesas 2011. gada 8. septembra spriedums *Paint Graphos* un citi, apvienotās lietas no C-78/08 līdz C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, 69. punkts.

⁽⁵⁶⁾ 2012. gada 20. aprīļa Lēmums Nr. 2012-238 QPC, FROV, 21.4.2012., 7198. lpp.

nodokļu sistēmu un kurus nevar izmantot par pamatojumu ar nodokļu sistēmas būtību un saimnieciskiem principiem. Ja pieņemtu, ka mērķus, kas neattiecas uz sistēmu, vēl varētu ņemt vērā atbalsta saderības novērtēšanas posmā, ar tiem nevar attaisnot atkāpes selektivitāti, ne attiecīgi pierādīt valsts atbalsta neesību. Turklāt ieinteresēto personu minētais Konstitucionālās Padomes lēmums neattiecas uz ministru lēmumiem, ar kuriem ostas tiek atbrīvotas no UIN, bet gan uz tiesību akta tekstu, ar kuru dažas sporta tikšanās atbrīvo no nodokļa, kura būtība atšķiras no UIN būtības.

- (78) Tāpēc Komisija uzskata, ka atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa nav pamatots ar Francijas nodokļu sistēmas būtību un saimnieciskiem principiem.

5.1.5. Konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību

- (79) Lai pasākumu varētu uzskatīt par valsts atbalstu, tam ir jāietekmē tirdzniecība starp Savienības dalībvalstīm un jārada vai jādraud izraisīt konkurences traucējumus. Šie abi kritēriji ir cieši saistīti.

- (80) Kā Tiesa to ir norādījusi spriedumā *Eventech* ⁽⁵⁷⁾:

“65. [...] atbilstoši Tiesas iedibinātajai judikatūrai, lai valsts pasākums varētu tikt atzīts par valsts atbalstu, ir nevis jāpierāda, ka atbalsts patiešām ietekmē tirdzniecību dalībvalstu starpā un traucē konkurencei, bet tikai jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un draudēt izraisīt konkurences izkropļojumus (spriedums *Libert* u. c., C-197/11 un C-203/11, EU:C:2013:288, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).

66. It īpaši, ja dalībvalsts piešķirts atbalsts nostiprina kāda uzņēmuma stāvokli attiecībā pret citiem konkurējošiem uzņēmumiem Kopienas iekšējā tirdzniecībā, ir jāuzskata, ka atbalsts ir ietekmējis minēto tirdzniecību (skatīt šajā ziņā sprieduma *Libert* u. c., EU:C:2013:288, 77. punktu un tajā minēto judikatūru).

67. Šajā ziņā nav vajadzīgs, lai uzņēmumi, kas saņem atbalstu, paši piedalītos Kopienas iekšējā tirdzniecībā. Ja dalībvalsts piešķir atbalstu kādam uzņēmumam, tā darbības apjoms valsts iekšienē var saglabāties tāds pats vai pieaugt, taču tādējādi tiek samazinātas citās dalībvalstīs reģistrētu uzņēmumu izredzes iekļūt šīs dalībvalsts tirgū (skatīt šajā ziņā sprieduma *Libert* u. c., EU:C:2013:288, 78. punktu un tajā minēto judikatūru).

68. Turklāt atbilstoši Tiesas judikatūrai nav robežvērtības vai procentuālās robežas, kuru nesasniedzot var uzskatīt, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm netiek ietekmēta. Atbalsta salīdzinoši nelielā nozīme vai atbalsta saņēmēja uzņēmuma salīdzinoši mērenais lielums *a priori* neizslēdz iespēju, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm tiek ietekmēta (spriedums *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 81. punkts).

69. Tādējādi nosacījums, ka atbalstam jābūt tādām, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm, nav atkarīgs no piedāvāto transporta pakalpojumu lokālā vai reģionālā rakstura vai arī no attiecīgās darbības jomas nozīmes (spriedums *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, EU:C:2003:415, 82. punkts).”

- (81) Spriedumā lietā *Wam* ⁽⁵⁸⁾ tā arī uzsvēra, ka:

“53. [...] tas apstākļi, ka kāda no tautsaimniecības nozarēm tiek liberalizēta Kopienas līmenī, var liecināt par faktisku vai iespējamu atbalsta ietekmi uz konkurenci, kā arī par tā sekām uz tirdzniecību starp dalībvalstīm (iepriekšminētais spriedums lietā *Cassa di Risparmio di Firenze* un citi, 142. punkts un tajā minētā judikatūra).

54. Jautājumā par konkurences izkropļošanas nosacījumu ir jāatgādina, ka atbalsts, ar ko ir paredzēts uzņēmumu atbrīvot no izmaksām, kuras tam parastos apstākļos būtu jāsedz saistībā ar ikdienas pārvaldību vai parasto darbību, principā rada konkurences apstākļu izkropļojumu (2000. gada 19. septembra spriedums, Vācija/Komisija, C-156/98, *Rec.* I-6857. lpp., 30. punkts un iepriekšminētais spriedums lietā *Heiser*, 55. punkts).”

⁽⁵⁷⁾ Tiesas 2015. gada 14. janvāra spriedums *Eventech*, lieta C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, 65.–69. punkts.

⁽⁵⁸⁾ Tiesas 2009. gada 30. aprīļa spriedums, Komisija/Itālija un *Wam*, lieta C-494/06, ECLI:EU:C:2009:272, 53. un 54. punkts.

- (82) Tomēr šajā gadījumā nodokļu atvieglojums, ko bauda attiecīgās ostas, tās atbrīvo no ikdienas saistībām, kuras tām būtu jāuzņemas normālos apstākļos. Šis atvieglojums rada tām priekšrocības salīdzinājumā ar tām Francijas ostām un Eiropas Savienības citu valstu ostām, kam tāda atvieglojuma nav. Tāpēc tas var ietekmēt Kopienas iekšējo tirdzniecību un izkropļot konkurenci.
- (83) Patiešām, ostu darbības nozarē ir konkurence, un to saasina transporta, jo īpaši jūras un iekšzemes transporta, raksturs un īpatnības. Pat tad, ja var uzskatīt, ka ostas gūst labumu no likumīga monopola, piedāvājot ostu pakalpojumus ostā, kuru tās apsaimnieko, to piedāvātie pārvadāšanas pakalpojumi vismaz zināmā mērā konkurē ar pārvadāšanas pakalpojumiem, ko piedāvā citas ostas un ko citās ostās piedāvā citi pārvadāšanas pakalpojumu sniedzēji kā Francijā ⁽⁵⁹⁾, tā citās dalībvalstīs.
- (84) Līdz ar to sabiedriskajā apspriešanā, kurā piedalījās ieinteresētās personas, par regulas projektu saistībā ar ostu darbības jomu "visas iesaistītās personas uzsvēra vajadzību pēc pastāvīgiem un taisnīgiem nosacījumiem [...] attiecībā uz "starpstu" konkurenci (konkurenci starp ostām) Savienībā [...]" ⁽⁶⁰⁾. Tāpat arī ostas, jo īpaši iekšējās ostas un, vispārīgāk runājot, ūdens transports, kā sastāvdaļa tās ir, konkurē ar citiem transporta veidiem. Ja pastāv vai varētu pastāvēt citi risinājumi, kā piegādāt preces uz aizjūras reģioniem, pasākums arī saistībā ar šīm ostām, kas atrodas tālu no metropoles vai no citām Eiropas ostām, var novest pie konkurences izkropļošanas un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (85) Pat tad, ja ir taisnība, ka ostas pievilcību mēra pēc vairākiem parametriem, proti, tās sakariem ar iekšzemi ⁽⁶¹⁾, ostu sniegto pakalpojumu cenas (ostu nodevas un citas kuģu īpašnieku maksātās maksas) arī ir ostu relatīvās konkurētspējas elements ⁽⁶²⁾. Pretēji tam, ko apgalvo Francijas iestādes un dažas ieinteresētās personas, no tā, ka šis elements ir vairāk vai mazāk nozīmīgs salīdzinājumā ar citiem ostu konkurētspējas elementiem, nevar secināt, ka attiecīgais pasākums neietekmē konkurenci, jo šis pasākums var ietekmēt ostu piemērotās cenas un, ja visi pārējie apstākļi ir vienādi, šī cena būs noteicošais faktors, pēc kura tiks izvēlēti vienas vai citas ostas piedāvātie maršruta nodrošinātāji vai loģistikas risinājumi.
- (86) Turklāt jāatzīmē, ka Eiropas ostas konkurē arī, lai piesaistītu uzņēmumus (vai koncesionārus), kas kuģu īpašniekiem sniedz noteiktus ostu pakalpojumus, ja ostas vadība šos pakalpojumus nenodrošina tiešā veidā. Arī ostu koncesionāriem pieprasītās atlīdzības par teritoriju un infrastruktūras (ostas iekārtu) nodrošināšanu līmenim ir nozīme, lai koncesionāri izvēlētos izvietoties vienā vai kādā citā ostā un lai tie izvēlētos ražošanas līdzekļus, kurus šajā ostā izvietot. Vispārīgāk runājot, ostas konkurē ar citiem saimnieciskās darbības veicējiem finansēšanas un ieguldījumu tirgū; ja visi pārējie apstākļi ir vienādi, pasākums ostām rada priekšrocības attiecībā uz ieguldītājiem salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, uz kuriem šis pasākums neattiecas (tās veic saistošākus ieguldījumus).
- (87) Turklāt, tā kā attiecīgais pasākums ir atbalsta shēma, ko piemēro ļoti atšķirīgām ostām gan lieluma, gan ģeogrāfiskā novietojuma, gan veida (iekšzemes osta, jūras osta) vai veikto darbību ziņā, tad, lai konstatētu, ka aplūkotais pasākums ir valsts atbalsts, nav atsevišķi jāpierāda, ka minētais pasākums katrai ostai rada konkurences izkropļojumus un ietekmē tirdzniecību.
- (88) Šajā sakarā pietiek minēt, ka Francijas iestādes un ieinteresētās personas pieļauj, ka dažas lielās ostas, piemēram, Havras, Ruānas vai Marseļas osta, konkurē ar citām Eiropas Savienības ostām, kā rezultātā pasākums ietekmē tirdzniecību. Arī Roterdamas ostas piezīmes to apliecina.

⁽⁵⁹⁾ Proti, tās Francijas ostas, kam nav piemērots atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa. Sal. 51. zemsvītras piezīmi šajā lēmumā.

⁽⁶⁰⁾ Sal. 2.1. punktu regulas par ostu pakalpojumiem priekšlikumā. Sal. arī Komisijas Paziņojuma par Eiropas ostu politiku COM(2007) 616 galīgā redakcija, II.4.2. punktu.

⁽⁶¹⁾ Sal. Komisijas Paziņojuma par Eiropas ostu politiku COM(2007) 616 galīgā redakcija, II.1. punktu.

⁽⁶²⁾ Cena par ostu sniegtajiem transporta pakalpojumiem bieži veido ievērojamu daļu no kopējām transporta izmaksām. Sal. Eiropas jūras ostas 2030. g.: gaidāmie izaicinājumi, Eiropas Komisijas informatīvs paziņojums 2013. gada 23. maijā: "[o]stu pakalpojumu izmaksas un kvalitāte ir svarīgs Eiropas uzņēmējdarbības vides faktors. Ostu izmaksas var veidot ievērojamu daļu no loģistikas ķēdes kopējām izmaksām. Kravu apstrāde, ostu nodevas un maksa par navigācijas pakalpojumiem ostās var veidot 40 %–60 % no kopējām loģistikas izmaksām pārvadājumos "no durvīm līdz durvīm", ja uzņēmums kravu pārvadāšanai izmanto tuvsatiksmes kuģošanu".

- (89) Turklāt apgalvojums, ka citās dalībvalstīs ir līdzīgi valsts atbalsta pasākumi, un Komisijas attieksme pret šiem iespējamajiem pasākumiem neietekmē attiecīgā pasākuma kvalificēšanu par valsts atbalstu⁽⁶³⁾, jo ar atbrīvošanu no UIN tiek uzlabota Francijas ostu konkurences situācija salīdzinājumā ar atsaucē situāciju, kurā tās tiktu apliktas ar nodokli saskaņā ar parastajiem UIN sistēmas nosacījumiem⁽⁶⁴⁾. Tāpat arī atšķirīgu UIN likmju piemērošana dalībvalstīs nav nekas cits kā sekas tiešo nodokļu nesaskaņošanai starp dalībvalstīm un tikai atspoguļo dalībvalstu suverēnās izvēles ar šo nodokli nodokļu maksātājiem finansēt noteiktus pakalpojumus vai noteiktu pakalpojumu līmeni.
- (90) Turklāt nav vajadzīgs, lai konkurences izkropļojumi vai ietekme uz tirdzniecību būtu būtiski vai ievērojami. Tādējādi ar apgalvojumu, ka konkurējošie maršruti būtu vāji, kas nekādi nepierāda konkurences izkropļojuma neesību, drīzāk var pierādīt, ka starp Francijas ostām un citām Savienības ostām pastāv vairāk vai mazāk intensīva konkurence. Tāpat arī tas, ka mazo Francijas ostu kopējais darbības apjoms veido tikai 1 % no Savienības satiksmes kopējā apjoma, nenozīmē, ka tāda pati ir to tirgus daļa vienā vai vairākos attiecīgajos tirgos, kas ņemama vērā, analizējot konkurences izkropļojumus. Turklāt Francijas iestāžu un ieinteresēto personu minētais 2016. gada 11. aprīļa lēmums attiecas uz atbalsta pasākuma saderību attiecībā uz ieguldījumiem, kas nozīmē, ka attiecīgais pasākums ir atzīts par valsts atbalstu, kas ietekmē konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (91) Turklāt, ja “mazās ostas”, kā tās definē Francija⁽⁶⁵⁾, veido tikai mazu daļu no Savienības satiksmes apjoma, tad tas, ka atbalsta saņēmējs uzņēmums ir neliela izmēra, pats par sevi neizslēdz konkurences izkropļojumu vai draudus izraisīt konkurences izkropļojumu iekšējā tirgū, jo īpaši tad, ja atbalsta saņēmēju veiktā darbība ir koncentrēta pierobežas zonās. Basku zemes Bajonas TRK, kas ir Bajonas tirdzniecības ostas un Senžandelīzas/Sibūras zvejas ostas (“mazo ostu” saskaņā ar Francijas piedāvāto definīciju) koncesionāre, apsvērumi cita starpā attēlo šo pierobežai tuvu ostu priekšstatus par efektīvas pārrobežu konkurences pastāvēšanu⁽⁶⁶⁾. Ja Komisija piekrīt, ka dažos gadījumos⁽⁶⁷⁾ izdevīgs pasākums var neietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, tad tā, lai to atzītu, nebalstās tikai uz atbalsta saņēmēja uzņēmuma izmēru, bet individuāli izvērtē vairākus kritērijus⁽⁶⁸⁾.
- (92) Komisija neizslēdz, ka dažu ostu (jo īpaši tādu ostu, kas atbilst tās lēmumu pieņemšanas praksē izvirzītajiem nosacījumiem) gadījumā konkrēto pasākumu varētu uzskatīt par tādu, kas neietekmē tirdzniecību.
- (93) Tomēr iepriekšminēto sistemātiskāko iemeslu dēļ izskatītais pasākums, kas ir visu 1942. un 1943. gada ministru lēmumos minēto atbalsta saņēmēju vispārēja atbrīvojuma no uzņēmumu ienākuma nodokļa režīms, ietekmē tirdzniecību Savienības iekšienē un traucē vai var radīt traucējumus konkurencei.

5.1.6. Secinājums

- (94) Tāpēc Komisija secina, ka atbrīvošana no nodokļa par labu autonomajām ostām (daļa no kurām ir pārdēvēta par lielajām jūras ostām), jūras tirdzniecības kamerām, tirdzniecības un rūpniecības kamerām, kas pārvalda ostu iekārtas, pašvaldībām – valsts īpašumā esošu jūras ostu iekārtu koncesionārēm, kā arī uzņēmumiem, kurus tās ir varējušas pilnvarot veikt šo iekārtu apsaimniekošanu, ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

⁽⁶³⁾ Tiesas 1969. gada 10. decembra sprieduma Komisija/Francija, apvienotās lietas 6/69 un 11/69, ECLI:EU:C:1969:68, 21. punkts. Tiesas 1999. gada 19. maija sprieduma Itālija/Komisija, C-6/97, ECLI:EU:C:1999:251, 21. punkts.

⁽⁶⁴⁾ Tiesas 1974. gada 2. jūlija sprieduma Itālija/Komisija, 173/73, ECLI:EU:C:1974:71, 36. punkts.

⁽⁶⁵⁾ Ostas, kurās satiksme nepārsniedz līmeni, kas noteikts 20. panta 2. punkta b) apakšpunktā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulā (ES) Nr. 1315/2013 par Savienības pamatnostādņēm Eiropas transporta tīkla attīstībai un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 661/2010/ES (OV L 348, 20.12.2013., 1. lpp.) (vai 0,1 % no gada kopējā preču apjoma, ko tranzītā izved caur Savienības jūras ostām).

⁽⁶⁶⁾ TRK norāda, ka, ja tai tiks piemērots UIN, tas apdraudētu tās pārvaldītās ostas, ņemot vērā to ģeogrāfisko atrašanos pie Spānijas robežām un Spānijas ostu tuvumu.

⁽⁶⁷⁾ Skatīt jo īpaši Eiropas Komisijas 2015. gada 29. aprīļa lēmumus lietās SA.37432 Čehijas Republika – Hradec Králové valsts slimnīcas (OV C 203, 19.6.2015., 1. lpp.), SA.37904 Vācija – Durmersheim medicīnas centrs (OV C 188, 26.6.2015., 1. lpp.), SA.33149 Vācija – Städtische Projektgesellschaft “Wirtschaftsbüro Gaarden – Kiel” (OV C 188, 5.6.2015., 1. lpp.).

⁽⁶⁸⁾ No vienas puses, ir nepieciešams, lai atbalsta saņēmēja ostas darbība notiktu tīri vietējā līmenī, piemēram, ja ostas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus ierobežotā teritorijā valsts robežās un nespēj piesaistīt klientus no citām dalībvalstīm. No otras puses, ir nepieciešams, lai pasākumam nebūtu nekāda paredzama ietekme vai būtu vienīgi margināla ietekme uz starptautiskajiem ieguldījumiem attiecīgajā nozarē vai uz uzņēmumu izveidi vienotajā tirgū.

5.2. Pasākuma saderība ar iekšējo tirgu

- (95) Attiecīgās dalībvalsts pienākums ir pierādīt, ka valsts atbalsta pasākumus var uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu. Kamēr Francijas iestādes kā pamatojumu pasākuma saderībai, no vienas puses, min kompensāciju par noteiktiem ostu veiktajiem pienākumiem, par ko ir runa LESD 106. panta 2. punktā, un, no otras puses, – LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunktu, dažas ieinteresētās personas min arī LESD 93. pantu (transporta koordinēšana) un 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu (Eiropas nozīmes svarīgi projekti).
- (96) Pirmkārt, LESD 106. panta 2. punktā noteikts, ka kompensāciju par sabiedriska pakalpojuma veikšanu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tā atbilst zināmiem nosacījumiem ⁽⁶⁹⁾. Šajā sakarā Francijas iestādes un dažas ieinteresētās personas uzskata, ka konkrētais pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, jo tas ļauj kompensēt dažus ostu finansētos pienākumus, kas ir valsts varas prerogatīva. Tomēr Komisija norāda, ka konkrētais pasākums, kas sasaista atbalsta summu ar gūto peļņu, nav nedz saistīts ar, nedz arī ierobežots līdz sabiedrisko pakalpojumu neto izmaksām ⁽⁷⁰⁾. Tas arī neizriet no skaidrām pilnvarām, kas piešķirtas pasākuma nodrošinātā atbalsta saņēmējiem, lai nodrošinātu šo pienākumu veikšanu ⁽⁷¹⁾. Līdz ar to pasākumu nevar uzskatīt par kompensāciju par sabiedrisku pakalpojumu sniegšanu, kas būtu saderīgs ar iekšējo tirgu, un, pamatojoties uz LESD 106. panta 2. punktu, tas nav saderīgs.
- (97) Otrkārt, LESD 93. pantā norādīts, ka atbalstus uzskata par saderīgiem ar iekšējo tirgu, ja tie atbilst transporta koordinācijas vajadzībām vai ja tie ir atbildzība par tādu saistību izpildi, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem. Ja, kā to uzsver Francijas iekšējo ostu pārvaldnieku pārstāvji, iekšējām ostām ir svarīga nozīme multimodālo pārvadājumu attīstībā, visi ostu ieguldījumi neiederas LESD 93. panta darbības jomā, kas aprobežojas ar atbalstiem, kuri atbilst transporta koordinācijas vajadzībām. Turklāt atbrīvošana no UIN nav atbalsts ieguldījumiem, bet atbalsts darbības nodrošināšanai, kas nav piesaistīts konkrētiem ieguldījumiem. Pasākums palīdz uzņēmumiem, kas gūst lielāku peļņu un kuriem tāpat ir arī lielākas iespējas, uzkrāt peļņu un līdz ar to arī finansēt ieguldījumus. Pasākums nav piesaistīts arī atbildzībai par tādu saistību izpildi, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā norādīts iepriekš. Turklāt ieguvums, kas tiek gūts, atbrīvojot no nodokļa tiešā veidā, nav ierobežots ne līdz summai, kas vajadzīga, lai nodrošinātu transporta koordināciju, ne līdz atbildzībai par tādu saistību izpildi, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem, un tāpat arī nenodrošina proporcionalitātes principa ievērošanu. Tam nav arī skaidri redzama stimulējoša ietekme, jo īpaši tāpēc, ka no nodokļa atbrīvojuma lielāku labumu gūst rentablākās ostas, kurām līdz ar to ir vairāk līdzekļu un mazāka vajadzība pēc stimuliem. Tādēļ LESD 93. pants nav piemērojams.
- (98) Treškārt, saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu atbalstu, kas veicina kāda svarīga projekta īstenojumu visas Eiropas interesēs, arī var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Šajā sakarā Francijas iekšējo ostu pārvaldnieku pārstāvji vispār uzskata, ka atbrīvošana no UIN attiecas uz šā panta piemērošanas jomu. Tomēr iepriekšminēto iemeslu dēļ šo apsvērumu nevar uzskatīt par pareizu. Konkrētais pasākums nav vērst uz svarīga projekta īstenošanu Eiropas interesēs un nav samērots ar šāda projekta izmaksām. Runa ir par priekšrocību, ko bauda ostas, vienkārši tāpēc, ka tās gūst peļņu, šajā ziņā neņemot vērā faktu, ka tās sniedz ieguldījumu svarīgā Eiropas nozīmes projektā.
- (99) Ceturtkārt, saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunktu par saderīgiem ar iekšējo tirgu var uzskatīt tikai tādus atbalstus, kas paredzēti, lai veicinātu “ekonomikas attīstību [...] LESD 349. pantā minētajos reģionos, ņemot vērā to strukturālo, ekonomisko un sociālo stāvokli”. Šo noteikumu ir minējušas Francijas iestādes un vairākas aizjūras ieinteresētās personas, ņemot vērā aizjūras ostas. Tomēr konkrētais pasākums nav paredzēts minētajiem reģioniem.

⁽⁶⁹⁾ Sal. Komisijas paziņojumu par Eiropas Savienības atbalsta noteikumu piemērošanu kompensācijai, kas piešķirta par vispārējas tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu sniegšanu – 2012/C 8/02 (OV C 8, 11.1.2012., 4. lpp.). Sal. arī Komisijas 2011. gada 20. decembra Lēmumu 2012/21/ES par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 7, 11.1.2012., 3. lpp.).

⁽⁷⁰⁾ Sal. ģenerāladvokāta Kokott secinājumus lietā C-74/16, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* pret *Ayuntamiento de Getafe*, ECLI: EU:C:2017:135, 75. punktu.

⁽⁷¹⁾ Transporta kodeksa L. 5312-2. pants, kurā norādīts ostu pienākumu saraksts, attiecas tikai uz lielajām jūras ostām. Tajā nav noteikti nedz kompensācijas aprēķināšanas parametri, nedz aizsargpasākumi, lai izvairītos no pārmērīgas kompensācijas.

- (100) Pat ja no pasākuma labumu gūtu tikai ostas, kas atrodas LESD 349. pantā minētajos reģionos, tā mērķis nav nedz veicināt šo reģionu ekonomisko attīstību, nedz kompensēt to strukturāli nelabvēlīgo stāvokli, jo ar šo pasākumu tikai tiek nodrošinātas nozares līmeņa priekšrocības vienam konkrētam transporta nozares uzņēmumu veidam, neraugoties uz šo uzņēmumu veiktajām darbībām. Francija nepierāda, ka pasākums varētu ietekmēt importēto preču izmaksas, un šajā sakarā var atzīmēt, ka dažas aizjūras ostas gūst peļņu, izmaksā dividendes valstij⁽⁷²⁾ un tāpat šīm ostām *a priori* būtu iespējas samazināt ostu nodevu apmēru, ja tās tiktu uzskatītas par traucēkli attiecīgo reģionu ekonomiskajai attīstībai; tādējādi atbrīvojums no UIN var ietekmēt dažādas finanšu plūsmas (jo īpaši dividendes), ne vienmēr importēto preču izmaksas. Francija šajā sakarā neapgalvo, ka ostas atrodas īpaši nelabvēlīgā situācijā salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas atrodas 349. pantā minētajos reģionos. Pati pasākuma būtība un tā darbība (priekšrocība tiek sniegta dažiem uzņēmumiem, neņemot vērā to darbību, proporcionāla gūtajai peļņai, nevis vajadzībām, un nav ierobežota ar skaidri noteiktu mērķi, kura sasniegšana būtu saistīta ar finanšu stimulu) to skaidri pretnostata fiskālajiem noteikumiem par atbalstu darbībai, kurus minējušas ieinteresētās personas un akceptējusi Komisija. Fiskālā atbalsta pasākumi ieguldījumiem vai PVN nulles likme patiešām ir vispārēji pasākumi, kuru piemērošanas jomā bez diskriminācijas ietverti uzņēmumi, kas atrodas LESD 349. pantā minētajos reģionos.
- (101) Turklāt pretēji tam, ko apgalvo Gvadelupas LJO, pārskatītā vispārējā regula par nodokļu atbrīvojuma piešķiršanu pa kategorijām⁽⁷³⁾, kas zināmā mērā attiecas uz darbības atbalstiem aizjūras transporta uzņēmumiem, šim pasākumam nav piemērojama. Patiešām, regulas 15. panta 4. punkts attiecas tikai uz tādiem pasākumiem, kuru summa ir ierobežota, ņemot vērā noteiktus rādītājus (bruto pievienoto vērtību, darba izmaksas, apgrozījumu), kas nav atbrīvošanas no UIN gadījums.
- (102) Līdz ar to izskatīto pasākumu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunktu.
- (103) Piektkārt, un lai gan ne Francija, ne ieinteresētās personas nav minējušas LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija pārbauda, vai attiecīgais pasākums ir tāds, kas “veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību”, nemainot tirdzniecības apstākļus tādā mērā, ka tas būtu pretrunā kopīgām interesēm. Iepriekšminēto iemeslu (proporcionalitātes, stimulējošas ietekmes un saiknes ar konkrētu vispārējas nozīmes mērķi trūkuma) dēļ Komisija tomēr uzskata, ka LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts nav piemērojams.
- (104) Visbeidzot, ja dažas ieinteresētās personas uzskata, ka pasākuma atcelšana ietekmēs ostu spēju veikt ieguldījumus, Komisija norāda, ka konkrētais pasākums nav piesaistīts ieguldījumiem⁽⁷⁴⁾.

5.3. Pastāvošs atbalsts vai jauns atbalsts

- (105) Saskaņā ar procedūras regulas 1. panta b) punkta i) apakšpunktu atbalsta shēmas, kas ieviestas pirms Līguma stāšanās spēkā, ir pastāvošas atbalsta shēmas.
- (106) Ņemot vērā to, ka konkrētais nodokļu atbrīvojums ir stājies spēkā 1942. gadā un kopš tā laika nav pēc būtības grozīts, Komisija uzskata, ka šis pasākums ir pastāvoša atbalsta shēma.

6. PAR LŪGUMIEM APTURĒT PROCEDŪRU

- (107) Saskaņā ar nozīmīgo lomu, kas tai ir uzticēta atbilstīgi LESD 107. un 108. panta noteikumiem, Komisijas pienākums ir, rūpīgi izsverot, izbeigt tos valsts atbalstus, kas uzskatāmi par nesaderīgiem ar iekšējo tirgu, un atjaunot godīgas konkurences apstākļus.

⁽⁷²⁾ EUR 1,196 miljoni 2016. gadā jāiemaksā Gvadelupas lielajai jūras ostai (skatīt 2016. gada 18. februāra spriedumu, kas publicēts FROV Nr. 0048 26.2.2016.).

⁽⁷³⁾ Pārskatītā regula tika publicēta 2017. gada 20. jūnijā: Komisijas 2017. gada 14. jūnija Regula (ES) 2017/1084, ar ko Regulu (ES) Nr. 651/2014 groza attiecībā uz atbalstu ostu un lidostu infrastruktūrai, paziņošanas robežvērtībām atbalstam kultūrai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un atbalstam sporta un daudzfunkcionālai atpūtas infrastruktūrai un reģionālā darbības atbalsta shēmām tālākajos reģionos un ar ko Regulu (ES) Nr. 702/2014 groza attiecībā uz attiecināmo izmaksu aprēķinu (OV L 156, 20.6.2017., 1. lpp.).

⁽⁷⁴⁾ Savukārt, citi pasākumi, kas ir piesaistīti ieguldījumiem un atbilst saderības kritērijiem (proti, vispārējas nozīmes esībai, pasākuma atbilstībai un samērībai), zināmos apstākļos varētu tikt uzskatīti par saderīgiem ar iekšējo tirgu.

- (108) Saskaņā ar procedūras regulas 9. panta 6. punktu Komisijai ir jāpieņem galīgais lēmums, tiklīdz tiek novērstas šaubas, kas aplūkotas lēmumā par procedūras sākšanu. Šajā procedūras posmā, ja Komisija uzskata, ka noteiktiem uzņēmumiem ir piešķirts nesaderīgs atbalsts, tā faktiski nevar apturēt attiecīgo valsts atbalsta procedūru vai noteikt pārejas periodu. Turklāt līdz ar to tiktu atļauts ilgāku laikposmu piemērot ar iekšējo tirgu nesaderīgu atbalstu, kas būtu arī netaisnīgi attiecībā pret konkurentiem, kuri nesaņem atbalstu vai saņem par atbalstu mazāku summu. Komisija šajā sakarā norāda, ka Nīderlandes ostas, kam piemērots uzņēmumu ienākuma nodoklis kopš 2017. gada 1. janvāra, tai pieprasa steidzamā kārtā arī Francijas ostām piemērot uzņēmumu ienākuma nodokli.
- (109) Kā norādīts iepriekš, ar citu valsts atbalstu citām ostām iespējamu pastāvēšanu citās dalībvalstīs nav attaisnojama procedūras apturēšana, jo šajā laikā nesaderīgais atbalsts joprojām tiktu sniegts. Jāuzsver, ka “vairāku konkurences izkropļojumu radītās ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm rezultāts nav savstarpēja ietekmju neitralizācija, bet, tieši pretēji, tai ir kumulatīvs raksturs, kas palielina to kaitīgo ietekmi uz kopējo tirgu” ⁽⁷⁵⁾. Turklāt procedūras, ar kuru tiek likvidēti Francijas ostu nodokļu atbrīvojumi, apturēšanas sekas būtu pašreizējo konkurences izkropļojumu starp Eiropas ziemeļu ostām pagarināšana, jo Nīderlandes ostas ir atcēlušas šos nodokļu atbrīvojumus no 2017. gada 1. janvāra.
- (110) Savukārt, tam, ka Komisijas uzsāktā procedūra saistībā ar Nīderlandes ostu nodokļu režīmu ⁽⁷⁶⁾ esot norisinājusies ilgāk nekā procedūra Francijas ostu gadījumā, nav nozīmes, lai pamatotu lūgumu šajā lietā noteikt pārejas periodu. Komisija vienādi attiecas pret visām lietām un izskata katru gadījumu, ņemot vērā konkrētos apstākļus. Tādējādi Komisija cenšas noteikt savu lēmumu izpildes termiņu, lai ļautu dalībvalstij īstenot lēmumu saprātīgā termiņā, ņemot vērā apstākļus, nevis lai ļautu attiecīgajiem uzņēmumiem ilgāk gūt labumu no atbalstiem, kas atzīti par nesaderīgiem.
- (111) Visbeidzot, Francija neprecizē, kāpēc, lai pārskatītu RGEK un regulas par ostu pakalpojumiem priekšlikumu, ir nepieciešams apturēt procedūru. Jebkurā gadījumā RGEK pārskatītā redakcija, kas neattiecas uz tiešiem atbrīvojuma pasākumiem no UIN, tika pieņemta 2017. gada 17. maijā. Attiecībā uz regulu par ostu pakalpojumiem, kas tika pieņemta 2017. gada 15. februārī ⁽⁷⁷⁾, tās mērķis nav ietekmēt, un tā nekādi neietekmē Komisijas rīcību atbilstīgi LESD 107. un 108. pantam.
- (112) Līdz ar to nav pamata apturēt procedūru.

7. PAR NĪDERLANDES OSTU PIEPRASĪJUMIEM

- (113) Attiecībā uz Nīderlandes ostu pieprasījumu atlikt uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanu tām Komisija atgādina, ka šī procedūra neattiecas uz Nīderlandes ostām, bet gan uz [Francijas] ⁽⁷⁸⁾ ostām. Savā galīgajā lēmumā lietā SA.25338 par Nīderlandes ostām ⁽⁷⁹⁾ Komisija cita starpā atteicās atlikt uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanu Nīderlandes ostām faktiski to pašu iemeslu dēļ, kādi norādīti šajā lēmumā. Turklāt uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošana Nīderlandes ostām izriet no Nīderlandes tiesību aktiem, un jebkurā gadījumā LESD 107. panta ietvaros Komisija nevar piespiest dalībvalstij izmainīt savus tiesību aktus, lai piešķirtu valsts atbalstus konkrētiem uzņēmumiem.

8. SECINĀJUMS

- (114) Atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa par labu subjektiem, kas minēti 1942. gada 11. augusta un 1943. gada 27. aprīļa ministru lēmumos (autonomajām ostām, kuras pārdēvētas par lielajām jūras ostām, jūras tirdzniecības kamerām, tirdzniecības un rūpniecības kamerām, kas pārvalda ostu iekārtas, pašvaldībām – valsts īpašumā esošu jūras ostu iekārtu koncesionārēm, kā arī uzņēmumiem, kurus tās ir varējušas pilnvarot veikt šo iekārtu apsaimniekošanu), ir pastāvoša valsts atbalsta shēma, kas nav saderīga ar iekšējo tirgu.

⁽⁷⁵⁾ Tiesas 1977. gada 22. marta sprieduma lietā 78/76 *Steinike & Weinlig* pret Vācijas Federatīvo Republiku, ECLI:EU:C:1977:52, 24. punkts.

⁽⁷⁶⁾ Sal. galīgo lēmumu lietā par valsts atbalstu SA.25338 (OV L 113, 27.4.2016., 148. lpp.).

⁽⁷⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 15. februāra Regula (ES) 2017/352, ar ko izveido ostas pakalpojumu sniegšanas sistēmu un kopīgos noteikumus par ostu finanšu pārredzamību (OV L 57, 3.3.2017., 1. lpp.).

⁽⁷⁸⁾ Komisijas 2016. gada 21. janvāra Lēmums par atbalstu SA.25338 (2014/C ex E 3/2008 ex CP 115/2004) – Nīderlande – Atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa valsts uzņēmumiem (OV L 113, 27.4.2016., 148. lpp.).

- (115) Tāpēc Francijas iestādēm ir jāatceļ attiecīgais atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa un jānosaka, ka attiecīgajiem subjektiem ir jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis. Šis pasākums ir jāapstiprina līdz tā kalendārā gada beigām, kurā pieņemts šis lēmums, un piemērojams vēlākais attiecībā uz ienākumiem no saimnieciskās darbības, kas gūti no tā finanšu gada sākuma, kurš seko pēc pasākuma apstiprināšanas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atbrīvošana no uzņēmumu ienākuma nodokļa par labu autonomajām ostām (daļa no kurām ir pārdēvētas par lielajām jūras ostām), jūras tirdzniecības kamerām, tirdzniecības un rūpniecības kamerām, kas pārvalda ostu iekārtas, pašvaldībām – valsts īpašumā esošu jūras ostu iekārtu koncesionārēm, kā arī uzņēmumiem, kurus tās ir varējušas pilnvarot veikt šo iekārtu apsaimniekošanu, ir pastāvoša valsts atbalsta shēma, kas nav saderīga ar iekšējo tirgu.

2. pants

1. Francija atceļ 1. pantā minēto atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa un nosaka, ka subjektiem, uz kuriem attiecas šis atbrīvojums, ir jāmaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis.

2. Pasākums, ar kuru Francija īsteno savas saistības, kas izriet no 1. punkta, ir jāapstiprina līdz tā kalendārā gada beigām, kurā paziņots šis lēmums. Šis pasākums piemērojams vēlākais attiecībā uz ienākumiem no saimnieciskās darbības, kas gūti no tā finanšu gada sākuma, kurš seko pēc pasākuma apstiprināšanas.

3. pants

Francija divu mēnešu laikā pēc šā lēmuma paziņošanas informē Komisiju par pasākumiem, ko tā veikusi, lai izpildītu šo lēmumu.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Francijas Republikai.

Briselē, 2017. gada 27. jūlijā

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Margrethe VESTAGER